Scapinin vehkeilyt: Kolminäytöksinen komedia

Molière

Project Gutenberg

The Project Gutenberg eBook of Scapinin vehkeilyt: Kolminäytöksinen komedia

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Scapinin vehkeilyt: Kolminäytöksinen komedia

Author: Molière

Release date: May 25, 2016 [eBook #52158]

Language: Finnish

Credits: Produced by Tapio Riikonen

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SCAPININ VEHKEILYT: KOLMINÄYTÖKSINEN KOMEDIA ***

Produced by Tapio Riikonen

SCAPININ VEHKEILYT

Kolminäytöksinen komedia

Kirj.

MOLIÈRE

Näytelmäkirjalalisuutta: N:o 122.

Kuopiossa, U. W. Telén & Co., 1910.

Charles Louandre kirjoittaa toimittamassaan Molière-painoksessa seuraavat esisanat:

Tätä kappaletta näyteltiin ensi kerran Palais-Royalin teatterissa 21 p. toukokuuta v. 1671. Se on muinaisaikaisen huvinäytelmän jäljittelyä, johon liittyy lukuisia lainoja erinäisistä italialaisista ja ranskalaisista juonikomedioista. Terentiuken Phormiosta on saatu sen alkuperäinen aihe, ja moneen kohtaukseen on vaikuttanut Rotroun komedia Sisar, Cyrano de Bergeracin Petetty oppinut, muuan italialainen suunnitelma, Perheen-isän Osa, Francisquine, Tabarinin ilveily, Grotton Emilia ja Lariveyn Constantia. Juuri niistä lainoista puhuessaan, joita Molière on ottanut Scapinin Vehkeilyihin hän sanoi: "Minä otan tavarani sieltä mistä minä ne löydän." Epäilemättä, kun asettuu ahtaasti klassilliselle näkökannalle; jos

arvostelee, niinkuin muutamat arvostelijat, maun lakikirjan mukaan, joka usein on vain saamattomuuden ja ikävän kirja, niin ei sovi asettaa puheena olevaa kappaletta näyttämölle mestariteosten joukkoon; mutta siltä ei voi ainakaan kieltää ensi sijaa mestari-ilveilyjen joukossa. Molière tahtoi saada nauramaan; hän onnistuu, ja siitä on tässä kysymys; ja vastataksemme niihin arvosteluihin joita on tehty Scapinin Vehkeilyjen johdosta emme voi tehdä parempaa kuin siteerata seuraava Voltairen lausunto: "Jos Molière olisi lahjoittanut ilveilynsä Scapinin Vehkeilyt todellisena huvinäytelmänä, niin Despréaux olisi ollut oikeassa sanoessaan kirjassaan Art poétique:

"Siinä Molière, kaunistaen kirjoitelmiaan
Olisi ehkä voittanut taiteensa palkinnon
Jos, vähemmin kansan ystävänä, oppineissa maalailuissahan
Hän ei olisi usein pannut henkilöitänsä irvistelemään,
Hyljännyt hullunkurisen vuoksi hienoa ja miellyttävää
Ja häpeämättä liittänyt Terentiukseen Tabariniä.
Naurettavassa säkissä johon Scapin kääriytyy
Minä en tunne enää Misanthropen tekijää."

"Saattaisi vastata tälle kuuluisalle arvostelijalle ettei Molière, todellisissa huvinäytelmissään, suinkaan ole liittänyt Terentiusta Tabariniin, niissä hän voittaa Terentiuksen: että hän on myöntynyt noudattamaan kansan makua ainoastaan ilveilyissään, joiden otsake jo ilmoittaa alhaista koomillisuutta; ja että tämä alhainen koomillisuus oli välttämätöntä hänen seurueensa toimeentulon turvaamiseksi."

"Molière ei ajatellut että Scapinin Vehkeilyt ja Väkinäinen avioliitto olisivat Saiturin, Tartuffen, Ihmisvihaajan, Oppineiden Naisten veroisia tai edes samaa lajia Ja vielä, kuinka Despréaux voi sanoa että Molière olisi ehkä voittanut taiteensa palkinnon! Kuka sen palkinnon sitte saa, jos ei Molière ole sitä saanut."

Me lisäämme että joskin tekijä tässä luettavana olevassa kappaleessa on liioitellut leikin laskussa, on hän myös usein pitänyt todellista koomillisuutta niin korkealla kuin vain hän on voinut kohota, ja niinkuin Geoffroy aivan oikein huomauttaa: tämä Scapin, joka tekee niin paljon mielettömyyksiä, tekee myös joskus mitä viisaimpia asioita; sitä todistaa hänen puheensa lain väärinkäyttämisen vaaroista.

HENKILÖT:

Argante, Octaven ja Zerbinetten isä.
Géronte, Léandren ja Hyacinthen isä.
Octave, Arganten poika.
Léandre, Géronten poika.
Zerbinette, mustalaistyttö, Arganten jälleen löydetty tytär.
Hyacinthe, Géronten tytär.
Scapin, Léandren palvelija.
Silvestre, Octaven palvelija.
Nerine, Hyacinthen imettäjä.
Carle, Scapinin ystävä.
Kaksi kantajaa.

Paikka: Neapeli.

ENSI NÄYTÖS.

ENSI KOHTAUS.

Octave, Silvestre.

Octave. Voi, mikä onneton uutinen rakastuneelle miehelle! Mihin tukalaan asemaan olenkaan joutunut! Kuulitko tosiaankin, Silvestre, satamassa kerrottavan, että isäni tulee kotia?

Silvestre. Niin.

Octave. Että hän tulee tänä iltana?

Silvestre. Tänä iltana.

Octave. Että hän tultuaan aikoo heti naittaa minut?

Silvestre. Niin.

Octave. Herra Géronten tyttären kanssa.

Silvestre. Herra Géronten.

Octave. Ja että hänen tyttärensä on vartavasten tullut Tarentumista tänne?

Silvestre. Niin.

Octave. Ja sinä kuulit nämät uutiset enoltani?

Silvestre. Enoltanne.

Octave. Jolle isäni on antanut tiedon kirjeellisesti?

Silvestre. Kirjeellisesti.

Octave. Ja eno, kuten sanot, tietää kaikki asiamme?

Silvestre. Kaikki asiamme.

Octave. Ah! Puhu nyt kerrassaan suusi puhtaaksi, äläkä pakoita toista nyhtämään joka sanaa suustasi.

Silvestre. Ei minulla ole enää mitään kerrottavaa. Te muistatte kaiken ja kerrotte asiat aivan kuin niiden laita on.

Octave. Neuvohan edes; sano, mitä minun on tehtävä tässä tukalassa tilassa.

Silvestre. Totta vie olen yhtä tukalassa asemassa kuin tekin. Ja tarvitsisin itse neuvoja.

Octave. Isän kirottu paluu vie minut turmioon.

Silvestre. Niin minutkin. Octave. Jos isäni vaan saa kaikesta tiedon, niin satelee vielä myrskynä niskoilleni hurjia moitteita.

Silvestre. Vähät moitteista. Suokoon taivas, että minäkin pääsisin niin vähällä! Mutta kyllä minä saan maksaa teidän hullutuksistanne oikein tuntuvasti Jo näen etäältä nousevan pilven, joka puhkeaa niskoilleni aika selkäsaunana.

Octave. Taivas! Miten pääsen pälkähästä, johon olen joutunut.

Silvestre. Teidän olisi pitänyt ajatella, miten siitä selviätte, ennenkuin ryhdytte koko hommaan.

Octave. Säästä sopimattomat neuvosi, nehän ne surmaavat minut.

Silvestre. Samaten minutkin teidän hullutuksenne.

Octave. Mitä teen? Mitä päätän? Mihin keinoon ryhdyn?

TOINEN KOHTAUS.

Octave. Scapin. Silvestre.

Scapin. No, herra Octave, mikäs teidän on? Mikä teitä vaivaa? Mitä on tapahtunut? Olettehan aivan päästä pyörällä.

Octave. Voi, hyvä Scapin, olen hukassa, olen epätoivoissani, olen onnettomin ihminen koko maailmassa.

Scapin. Kuinka niin?

Octave. Etkö ole kuullut mitään minua uhkaavasta vaarasta?

Scapin. En.

Octave. Isäni tulee herra Géronten kanssa kotia, he aikovat naittaa minut.

Scapin. No, mutta mitäs pahaa siinä on?

Octave. Voi, sinä et tiedä levottomuuteni syytä.

Scapin. En; mutta teistähän yksin riippuu, saanko sen tietää, vai en.

Octave. Voi, Scapin, jospa sinä keksisit jonkun keinon, jonka avulla pelastaisit minut tästä tukalasta asemastani, niin totta totisesti minä olisin ikuisesti kiitollinen sinulle.

Scapin. Totta puhuen, tuskinpa löytyy koko mailmassa ainoatakaan seikkaa, joka olisi minulle mahdoton. Olen epäilemättä taivaalta saanut erityisen neronlahjan keksiä noita järjen hienouksia, joita yksinkertainen ihminen tavallisesti kutsuu vehkeiksi. Ja kerskailematta voinkin sanoa, ett'ei

koskaan ole nähty miestä, joka olisi saavuttanut suurempaa kunniaa kuin minä tällä jalolla virkauralla. Mutta totta vie, nykyaikaan ei kohdella ansion mukaan. Ja olenkin senvuoksi jättänyt kaikki sikseen varsinkin senjälkeen kun tässä äskettäin sain harmia eräästä asiasta.

Octave. Mitä, mistä asiasta, Scapin?

Scapin. Eräästä seikasta, jossa jouduin hiukan eripuraisuuteen oikeuden kanssa.

Octave. Oikeudenko?

Scapin. Niin. Meillä oli pieni kina keskenämme.

Octave. Sinulla ja oikeudella?

Scapin. Niin. Minua kohdeltiin suoraan sanoen sikamaisesti; ja aikakautemme kiittämättömyys suututti minua siihen määrin, että päätin senjälkeen olla kokonaan vehkeilemättä. Siinä se! Mutta aiotteko, aiotteko kertoa minulle tässä vielä teidänkin asianne?

Octave. Tiedät hyvin, Scapin, että kaksi kuukautta sitten lähtivät isäni ja herra Géronte matkalle yhteisissä kauppa-asioissa.

Scapin. Minä tiedän sen.

Octave. Ja että isämme jättivät Léandren ja minut tänne, minut Silvestren, ja Léandren sinun valvottavaksi.

Scapin. Tiedän. Olen erittäin hyvin suorittanut tehtäväni.

Octave. Vähän sen jälkeen näkee Léandre erään nuoren mustalaistytön, johon hän ihastuu.

Scapin. Oh! Senkin tiedän.

Octave. Hyviä ystäviä kun olemme, uskoi hän heti rakkautensa minulle ja vei minut katsomaan tyttöä. Hän oli mielestäni kyllä kaunis, mutta minuun ei tyttö tehnyt samaa vaikutusta kuin Léandre olisi toivonut. Hän puhui rakastetustaan minulle joka päivä, ylisteli myötäänsä hänen suloaan, kiitteli hänen neroaan. Ja monta kertaa hän soimasikin minua, kun en muka kylliksi ottanut osaa hänen ylistysvirsiinsä, enkä välittänyt hänen lemmenhankkeistaan.

Scapin. Vielä en ymmärrä mitä tällä kaikella tarkoitatte.

Octave. Kun eräänä päivänä seurasin Leanderia hänen rakastettunsa holhoojan luo, kuulimme muutamaa syrjäkatua kulkiessamme pienestä talosta surkeasti valittavan äänen. Kysyimme syytä siihen. Eräs vaimo selitti silloin voivotellen, että talossa oli ulkomaalaisia naisia niin kurjan onnettomassa tilassa, ettei kukaan ihminen voi heitä säälimättä katsella, ellei ole aivan tunteeton.

Scapin. Entäs sitten?

Octave. Uteliaisuutemme sai meidät houkutelluksi sinne. — — Astuimme huoneeseen. Siellä näimme kuolevan naisen ja hänen vieressään katkerasti itkevän tytön. Tuo tyttö oli maailman kaunein tyttö.

Scapin. Ahaa!

Octave. Joku toinen olisi hänen vaatteissaan näyttänyt inhoittavalta, sillä hänellä ei ollut päällään muuta kuin pieni, soma hame, yksinkertainen, liinainen röijy. Päälaella oli keltainen myssy, jonka alta kutrit valuivat olalle. Tällaisessa asussa oli hän niin perin suloinen, hän oli ihanuus, herttaisuus ja sydämellisyys itse.

Scapin. Jo alan käsittää.

Octave. Jos olisit siinä tilassa nähnyt hänet, Scapin, olisit ihan varmaan ihastunut häneen.

Scapin. Oh! Sitä en epäilekkään, ja vaikka nyt en olekkaan häntä nähnyt, niin pidän häntä aivan lumoavana.

Octave. Hänen kyyneleensä eivät olleet niitä inhoittavia kyyneleitä, jotka rumentavat kasvot. Hän oli hurmaava itkiessään ja surunsa oli kauneinta koko maailmassa.

Scapin. Kyllä ymmärrän.

Octave. Kun hän hellästi heittäytyi kuolevan ruumiin yli kutsuen häntä rakkaaksi äidikseen, silloin kaikkien silmät vettyivät katsellessaan sitä liikuttavaa kohtausta.

Scapin. Se on todellakin liikuttavaa, ja minä ymmärrän kyllä, että te rakastatte häntä.

Octave. Ah, Scapin, raakalainenkin olisi rakastunut häneen.

Scapin. Epäilemättä. Millä sen olisi estänyt!

Octave. Koeteltuani muutamalla sanalla lohduttaa kaunista surevaa tyttöä, lähdimme pois, ja kysyessäni, mitä Léandre piti hänestä, vastasi hän vaan kylmästi, että tyttö oli hänen mielestään jokseenkin soma. Tuo kylmäkiskoisuus loukkasi minua, enkä tahtonut siis ilmaista Léandrelle, minkä vaikutuksen tytön ihanuus ja herttaisuus oli tehnyt minuun.

Silvestre (Octavelle). Jollette lyhennä kertomustanne, niin saamme seisoa tässä aamuun asti. Antakaa minun lausua lopettajaisiksi pari sanaa. (Scapinille). Hänen sydämensä syttyi heti ilmi tuleen; hän ei enään voinut elää lohduttamatta surevaa kaunotarta. Mutta palvelijatar, joka äidin kuoltua otti tytön hoteihinsa, estää hänen taajat vierailunsa. Siitäkös herra joutuu epätoivoon. Hän vaatii, rukoilee, vannoo, mutta turhaan.

Hänelle vastataan, että tyttö, vaikka onkin köyhä ja turvaton, on kunniallista sukua, ja jollei hän tyttöä aijo naida, saa hän luopua ahdisteluistaan. Esteet kiihdyttävät hänen rakkauttaan. Hän miettii, punnitsee, horjuu, päättää ja on kolmen päivän päästä tytön kanssa naimisissa.

Scapin. Kyllä ymmärrän.

Silvestre. Nyt, ajatelkaa vielä lisäksi, että äkkiä palaa hänen isänsä, jonka luultiin tulevan vasta kahden kuukauden päästä. Eno on päässyt salaisten naimisten perille ja Léandrelle puuhataan vaimoksi Géronten tytärtä. Géronte meni Tarentumissa uusiin naimisiin, ja siitä liitosta syntyi tämä tytär.

Octave. Ja vielä tämän lisäksi ajattele, missä köyhissä oloissa rakastettuni on, ja kuinka voimaton olen auttamaan häntä.

Scapin. Siinäkö kaikki. Ja semmoisen pikkuseikanko takia joudutte molemmat päästä pyörälle! Siitäkös vasta kannattaa semmoinen melu nostaa! Etkö sinä ollenkaan häpeä, sinä kun noin jonninjoutavan takia hämmästyt. Mitä hittoa! Mies, pitkä ja paksu kuin isäsi ja äitisi, etkä löydä aivokopastasi jotain siivon kepposta, jotain kunniallista pientä sotajuonta, jolla voisit asianne järjestää! Hyi! Hiisi vieköön tuollaisen pöllön, tuskin olin minä tuota suurempi, kun jo olin tullut kuuluisaksi senkin seitsemäin kepposten takia.

Silvestre. Myönnän kyllä, ettei taivas ole suonut minulle sinun lahjojasi ja ettei minulla ole sinunlaistasi neroa, jotta voisin joutua oikeuden kanssa tekemisiin.

Octave. Tuolla tulee ihana Hyacinthe.

KOLMAS KOHTAUS.

Edelliset. Hyacinthe.

Hyacinthe. Voi, Octave, onko se totta, mitä Silvestre kävi Nerinelle sanomassa. Isänne siis palaa kotia ja aikoo naittaa teidät?

Octave. Niin Hyacinthe! Ja tämä odottamaton tapaus on masentanut mieleni. Mutta mitä näenkään! Te itkette! Miksi kyyneleitä? Luuletteko minun uskottomaksi, sanokaa? Ettekö ole vakuutettu rakkaudestani teihin.

Hyacinthe. Olen, Octave, minä olen vakuutettu rakkaudestanne, mutta en tiedä, rakastatteko minua ikuisesti.

Octave. Voisinko rakastaa teitä rakastamatta koko elinaikani?

Hyacinthe. Olen kuullut sanottavan, Octave, että miesten intohimot ovat liekin kaltaisia, joka sammuu yhtä helposti kuin syttyykin.

Octave. Rakas Hyacinthe, minä vannon rakastavani teitä aina kuolemaani asti.

Hyacinthe. Tahdon kyllä uskoa että tunnette sen mitä lausutte, ja että puhutte rehellisesti. Mutta olettehan riippuvainen isästänne ja hän aikoo ehkä naittaa teidät väkivalloinkin. Oi, minä kuolen, jos niin käy!

Octave. Ei, kaunis Hyacinthe, ei mikään isä voi pakoittaa minua uskottomaksi teille. Vaikka en koskaan ole nähnyt morsiantani, inhoan jo häntä, ja vaikka en ole julma, toivoisin ettei meri milloinkaan häntä toisi näille rannoille. Elkää sen vuoksi itkekö, minä rukoilen, armas Hyacinthe, nähdessäni kyyneleenne vihloo sydäntäni.

Hyacinthe. Koetan siis hillitä kyyneleitäni, ja odotan rohkein mielin, minkä kohtalon taivas määrää minulle.

Octave. Taivas meitä kyllä auttaa.

Hyacinthe. Se ei voi olla minulle ynseä, jos te vaan olette minulle uskollinen.

Octave. Sen vannon.

Hyacinthe. Silloin on onnesi varma.

Scapin (itsekseen). Tuo tyttö ei ole mikään hupakko, totta vie, ja hän on sitäpaitsi jokseenkin soma.

Octave (osoittaen Scapinia). Kas tuossa on mies, joka voisi paljon, jos vaan tahtoisi. Hän voisi olla verrattomana apuna joka suhteessa.

Scapin. Olen pyhästi vannonut, etten enää sekaannu mihinkään vehkeilyihin. Mutta jos te molemmat pyydätte oikein kauniisti, niin ehkä —

Octave. Ellei muuta vaadita, niin minä rukoilen oikein sydämmeni pohjasta sinua ottamaan laivamme johdon huostaasi.

Scapin (Hyacinthelle). Ja te, te ette sano mitään?

Hyacinthe. Ja minä rukoilen teitä, niinkuin hänkin, kaiken sen nimessä mikä on teille rakkainta maailmassa. Auttakaa meitä.

Scapin. Täytyyhän sitä taipua ja osoittaa ihmisrakkautta. No niin, minä tahdon auttaa teitä.

Octave. Usko minua — — —

Scapin (Octavelle). Vaiti! (Hyacinthelle.) Jättäkää meidät nyt ja olkaa rauhassa.

NELJÄS KOHTAUS.

Octave. Scapin. Silvestre.

Scapin (Octavelle). Ja te, olkaa te valmis astumaan kyllin lujana isänne eteen.

Octave. Vapisen jo edeltäkäsin ajatellessani hänen tuloaan. Mitenkä voin voittaa luonnollisen arkuuteni?

Scapin. Ei auta. Jollette rohkeasti torju ensi hyökkäystä, niin hän vetoaa heikkouteenne ja kohtelee teitä kuin mitäkin lasta. Harjoitelkaamme hiukan teidän osaanne, nähdäksemme voitteko rohkeasti vastata kaikkiin isänne kysymyksiin. No niin, näyttäkää nyt oikein päättäväiseltä, pää pystyyn, katse vakava — vakava.

Octave. Näinkö?

Scapin. Katsohan minua suoraan silmiin.

Octave. Näinkö?

Scapin. Hyvä. Kuvitelkaa nyt minua isäksenne, joka saapuu kotia ja vastatkaa ikäänkuin hänelle itselleen — — — Mitä, roisto, lurjus, hulttio, kunnoton poika! Uskallatko vielä tulla silmieni eteen, kaiken tämän kunniattomuutesi, kaiken tämän viheliäisen vehkeilysi jälkeen minun poissaollessani? Sekö on kasvatukseni hedelmä, sekö on kunnioitusta isääsi kohtaan? Ah! Sinä! Uskallatkin, hävytöin, mennä isäsi suostumuksetta, salassa naimisiin! Vastaa, lurjus, vastaa! — No, hiisi vieköön, ettehän te avaa edes suutanne.

Octave. Olen aivan kuulevinani isäni puhuvan.

Scapin. No, niin juuri. Sen vuoksi älkää seiskö siinä kuin mikäkin poikakloppi.

Octave. Minä rohkaisen mieleni ja aijon vastata varmasti.

Scapin. Oikeinko totta?

Octave. Toden totta.

Silvestre. Tuolla tulee isänne.

Octave. Taivas, minä olen hukassa.

VIIDES KOHTAUS.

Scapin. Silvestre.

Scapin. Halloo, Octave! Jääkää, Octave! Hänpä nyt vasta on aika raukka! Älä mene, parasta on takoa silloin kun rauta on kuuma.

Silvestre. Mitä minä sanon hänelle?

Scapin. Anna minun puhua. Ja auta minua jos tarvitaan.

KUUDES KOHTAUS.

Argante, Scapin ja Silvestre (taust.)

Argante (luullen olevansa yksin). Onko ennen kuultu mokomata?

Scapin (Silvestrelle). Hän on jo saanut asiasta vihiä ja nyt se panee hänen päänsä pyörälle, että hän puhuu siitä ääneen itsekseenkin.

Argante. Mikä julkea ajattelemattomuus.

Scapin (Silvestrelle). Kuunnelkaamme hiukan.

Argante. Haluaisinpa tietää, mitä he aikovat sanoa tuosta kauniista naimajutusta.

Scapin (its.). Kyllä jo olemme vähin sitä ajatelleet.

Argante. Uskaltavatkohan kieltää koko asian todenperäisyyden.

Scapin (its.). Ei, emme ajattelekkaan sitä.

Argante. Tai puolustavat sitä jollain tekosyyllä.

Scapin (its.). Se voisi kyllä käydä laatuun.

Argante. Aikovatkohan turhia lörpötyksiä lasketella.

Scapin (its.). Ehkä.

Argante. Mutta mistään valheista ei ole hyötyä heille.

Scapin (its.). Saammepahan nähdä.

Argante. Älkööt vaan uskotelko minulle mitään.

Scapin (its.). Parasta on olla vannomatta.

Argante. Kyllä minä korjaan varmaan paikkaan poikani, senkin hirtehisen.

Scapin (its.). Siitä pidämme kyllä huolen.

Argante. Ja tuo heittiö, Silvestre, saa maistaa keppiäni.

Silvestre (Scapinille). Ihmettelinkin jo minne hän minut oli unohtanut.

Argante (huomaten Silvestren). Ahaa! Siinähän te olettekin, viisas hovimestari, nuorison kaunis neuvoja.

Scapin. Herra Argante, on oikein hauska nähdä teidätkin taas kotona.

Argante. Päivää Scapin! (Silvestrelle.) Olette todellakin erinomaisesti seurannut määräyksiäni. Poikanihan on poissaoloni ajan käyttäytynyt perin viisaasti.

Scapin. Te voitte hyvin, kuten huomaan.

Argante. Varsin hyvin. (Silvestrelle.) Sinä et hiisku sanaakaan, hulttio, et niin sanaakaan.

Scapin. Ja matkanne oli hauska? Hä?

Argante. Hyvä Jumala! Varsin hauska. Antakaa minun hiukan edes haukkua rauhassa.

Scapin. Aijotteko haukkua?

Argante. Aijon kuin aijonkin.

Scapin. Ja ketä, herra Argante?

Argante (osoittaen Silvestreä). Tuota roistoa.

Scapin. Miksi?

Argante. Etkö ole sitten kuullut, mitä täällä on poissa ollessani tapahtunut?

Scapin. Olen kyllä kuullut puhuttavan joistakin pikkuseikoista.

Argante. Mitä? pikkuseikoista! sellainenko teko pikkuseikka!

Scapin. Olette hieman oikeassa.

Argante. Mikä röyhkeys!

Scapin. Se on totta.

Argante. Poika menee isänsä suostumuksetta naimisiin!

Scapin. Niin, sitä ei voi millään tavoin puolustaa. Mutta viisainta olisi sentään olla nostamatta koko asiasta sellaista melua.

Argante. Minä en ole samaa mieltä, tahdon nostaa melun oikein sydämmeni pohjasta. Mitä! Minulla ei ole sinun mielestäsi siis mitään syytä suuttua?

Scapin. On kyllä. Minäkin suutuin, kuin ensin sain asian tietää, ja innoissani teidän puolestanne annoin pojallenne aika ripityksen. Kysykää vaan häneltä itseltään, kuinka olen häntä läksyttänyt siitä, että hän niin vähän kunnioitti isäänsä, jonka jalkoja hänen olisi tullut suudella. Tuskinpa te itsekään olisitte voinut paremmin pauhata. Mutta mitä siitä? Vähän ajan päästä ajattelin, että kun asiaa oikein punnitsee, niin ei hän ollutkaan niin väärässä kuin ensin olisi voinut luulla.

Argante. Mitä sinä höpiset? Eikö hän ole väärässä naidessaan tuntemattoman noin vain suin päin?

Scapin. Poika raukka. Mitä sille voi? Kohtalo pakoitti.

Argante. Ahaa! Sepäs vasta erinomainen puolustus. Siten voi tehdä minkä mahdollisen rikoksen tahansa, pettää, varastaa, murhata ja sanoa sitten puolustuksekseen muka kohtalon pakoittamisen.

Scapin. Hyvä Jumala! te käsitätte minut liian filosoofisesti. Tarkoitin vaan, että olot pakoittivat hänet koko juttuun.

Argante. Mitäs hän antoi pakoittaa itseään!

Scapin. Kuinka hän olisi yhtä viisas kuin te? Nuoruus ja hulluus, vanhuus ja viisaus, eikä sitä järkeä aina ole, jotta tekisi vaan sen mikä on viisasta. Todistuksena on meidän Léandre, joka kaikista minun opetuksistani, kaikista minun

varoituksistani huolimatta on tehnyt vielä hullummin kuin teidän poikanne. Tahtoisinpa juuri tietää, ettekö te koskaan ole ollut nuori ja ettekö tekin aikoinanne ole tehnyt tyhmyyksiä, kuten muutkin. Olen kuullut kerrottavan, että te ennen maailmassa olitte suurikin naisväen lumooja, oikea Don Juan, että teitte kepposia kaunokaisten kanssa, ettekä koskaan mennyt leikkiin tulematta voittajana takaisin.

Argante. Se on totta, sen myönnän, mutta minä pysyin aina kohteliaisuuden rajojen sisällä, enkä koskaan tehnyt niinkuin hän on tehnyt.

Scapin. Mitäs hän sille voi? Hän näkee nuoren ihanan tytön. Tyttö ihastuu häneen, sillä hän on teiltä perinyt naisten ihailun. Hän rakastuu tyttöön. Tyttö suostuu. Vanhemmat tapaavat nuoret yhdessä ja miekka kädessä pakoittavat pojan naimaan.

Silvestre (its.). Mikä tottunut veijari!

Scapin. Olisitteko ennemmin suostunut hänen tulevan murhatuksi. Onhan se sittenkin parempi olla naimisissa kuin maata haudassa.

Argante. Minulle kerrottiin asia aivan toisin.

Scapin (osoittaen Silvestreä). Kysykäähän vaan tuolta. Saatte kuulla mitä hän sanoo.

Argante (Silvestrelle). Hän oli siis pakoitettu naimaan.

Silvestre. Oli.

Scapin. Noh! Miksi valehtelisin?

Argante. Hänen olisi pitänyt se heti ilmoittaa asianajajalle.

Scapin. Sitä hän ei tohtinut tehdä.

Argante. Siten olisi avioliitto voitu helpommin peruuttaa.

Scapin. Peruuttaa.

Argante. Niin.

Scapin. Sitä ette tee.

Argante Enkö?

Scapin. Ette.

Argante. Mitä! Eikö minulla ole siihen oikeutta isänä, ja sitäpaitsi on poikaani pakoitettu?

Scapin. Se on seikka, josta hän ei voi olla teidän kanssanne samaa mieltä.

Argante. Eikö samaa mieltä?

Scapin. Ei.

Argante. Minun poikani?

Scapin. Teidän poikanne. Tahtoisitteko todellakin hänen myöntävän sitä, että hän olisi muka pelännyt ja että pakoittamalla olisi hänet saatu naimaan? Ei sitä hän ei voi myöntää; silloinhan hän tunnustaisi tehneensä väärin, eikä osoittautuisi teidän kaltaisenne isän kunnon pojaksi.

Argante. Vähät minä siitä.

Scapin. Oman kunniansa ja teidän kunnianne takia täytyy hänen sanoa koko maailmalle vapaehtoisesti naineensa.

Argante. Ja minä tahdon oman kunniani ja hänen kunniansa takia, että hän sanoo päinvastoin.

Scapin. Ei, minä olen varma siitä, että hän ei sitä tee.

Argante. Minä pakoitan hänet siihen.

Scapin. Hän ei sitä tee, sen sanon minä.

Argante. Hän tekee niin, taikka teen hänet perinnöttömäksi.

Scapin. Tekö?

Argante. Minä.

Scapin. Hyvä.

Argante, Kuinka niin hyvä?

Scapin. Te ette tee häntä perinnöttömäksi.

Argante. Enkö tee perinnöttömäksi?

Scapin. Ette.

Argante. Enkö?

Scapin. Ette.

Argante. Ohoo! Sepä vasta olisi. Enkö minä tekisi poikaani perinnöttömäksi?

Scapin. Ette, sanon minä.

Argante. Kuka minua siitä estäisi?

Scapin. Te itse.

Argante. Minäkö?

Scapin. Niin, teillä ei olisi sydäntä siihen.

Argante. Olisipa kyllä.

Scapin. Laskette leikkiä?

Argante. Enkä laske.

Scapin. Isän sydän kyllä heltyy.

Argante. Eipä sentään.

Scapin. Kyllä, kyllä.

Argante. Niin käy, sen minä sanon.

Scapin. Joutavia!

Argante. Ei sinun tarvitse sanoa joutavia.

Scapin. Hyvä Jumala! tunnenhan minä teidät, te olette hyväsydäminen.

Argante. Minä en ole ollenkaan hyvä, olen hyvinkin ilkeä, kun niin tahdon. Jättäkäämme koko keskustelu, se saa sappeni kuohumaan. (Silvestrelle.) Mene, sinä senkin tolvana ja tuo se poika hulttio tänne, silläväliin kuin menen herra Gérontelle valittamaan onnettomuuttani.

Scapin. Herra Argante, jos vaan jotenkin voin palvella teitä, niin olkaa vaan niin hyvä ja käskekää.

Argante. Kiitos. (Its.) Miksi on minulla vaan yksi ainoa poika! Jospa minulla tällä hetkellä olisi tyttäreni, jonka taivas riisti minulta, niin tekisin hänet perillisekseni!

SEITSEMÄS KOHTAUS.

Scapin. Silvestre.

Silvestre. Kyllä minä tunnustan sinut aika vehkeilijäksi, asia on

jo hyvällä alulla. Mutta toiselta puolelta olemme toimeentulomme takia pulassa, meillä ei ole rahaa, ja velkojat ahdistavat meitä joka puolelta.

Scapin. Anna minun vaan toimia, keino on jo keksitty. Tuumin vaan, mistä saisin luotettavan miehen näyttelemään erään tarvitsevan henkilön osaa. Odotahan. Tiedätkös mitä, paina myssysi hiukan kallelleen, noin, nojaudu toiseen jalkaasi, toinen käsi puuskassa, mulkoile ja marssi kuin teaatterikuningas. — Kas, noin on hyvä. Seuraa minua.

Silvestre. Yhtä vaan pyydän sinulta, älä laita minua mihinkään retteløihin oikeuden kanssa.

Scapin. Loruja. Me jaamme vaarat kuin veljet ainakin. Kolme vuotta enemmän tai vähemmän vankeutta ei saa peloittaa jaloja miehiä.

Alas.

TOINEN NÄYTÖS.

ENSI KOHTAUS.

Géronte. Argante.

Géronte. Näin hyvän tuulen puhaltaessa saapuvat meikäläiset vielä tänään tänne. Eräs Tarentumista tullut merimies kertoi nähneensä palvelijani paraillaan valmistautuvan matkaan, Mutta tyttäreni tapaa tullessaan kaiken pahemmalla kannalla kuin mitä olimme luulleet. Sillä se, mitä kuulitte pojastanne kerrottavan, kumoo perinpohjin kaikki tuumamme.

Argante. Olkaa huoleti. Minä lupaan poistaa kaikki esteet tieltämme ja ryhdyn heti paikalla toimeen.

Géronte. Rohkenenko, herra Argante, sanoa teille jotain? Lasten kasvatus on seikka, johon on ryhdyttävä täydellä todella.

Argante. Se on totta. Mitä sillä tarkoitatte?

Géronte. Tarkoitan vaan, että alkusyy nuorten huonoon käytökseen on kasvatuksessa, jonka he ovat saaneet isältään.

Argante. Niin joskus onkin. Mutta mitä sillä tarkoitatte?

Géronte. Mitäkö tarkoitan?

Argante. Niin.

Géronte. Tarkoitan vaan, että jos kelpo isän tavoin olisitte pitänyt poikanne hyvässä kurissa, niin ei hän olisi tehnyt sellaisia kepposia kuin nyt.

Argante. Hyvä. Siis te olette pitänyt omaa poikaanne hyvässä

kurissa.

Géronte. Epäilemättä. Ja suuttuisin kelpolailla, jos hän olisi tehnyt jotain poikanne tekojen kaltaista.

Argante. Ja jos tuo sama poika, jota te kelpo isän tavoin olette pitäneet hyvässä kurissa, olisi tehnyt jotain vielä pahempaakin? Hä?

Géronte. Mitä?

Argante. Mitäkö?

Géronte. Mitä te tarkoitatte?

Argante. Tarkoitan vaan, herra Géronte, että parasta on olla tuomitsematta niin äkkipikaa toisten käytöstä, ja katsokoon se joka tahtoo soimata, eikö omassa kodissaan ole mitään mätähaavaa.

Géronte. En ymmärrä arvoituksianne. Kyllä minä selitän. Oletteko kuullut jotain pojastani puhuttavan?

Argante. Voi olla mahdollista.

Géronte. Ja mitä sitten?

Argante. Palvelijanne Scapin, kiukuissani kun olin, puhui vaan ohimennen asiasta; hän tai joku muu voi selittää teille lähemmin. Mitä minuun tulee, menen heti keskustelemaan jonkun asianajajan kanssa ryhtyäkseni tarpeellisiin toimenpiteisiin. Näkemiin asti.

TOINEN KOHTAUS.

Géronte. Mitä juttuja täällä on tekeillä! Jotain vielä pahempaa? Minä puolestani en tiedä mitään sen pahempaa, ja minun

mielestäni on naiminen vastoin isänsä tahtoa teko, joka voittaa kaiken, mitä voi kuvitellakaan.

KOLMAS KOHTAUS.

Géronte. Léandre.

Géronte. Ah! Kas, tuossa hän onkin!

Léandre (juosten Gérontea syleilemään). Isäni! Kuinka olen iloinen nähdessäni teidät taas kotona!

Géronte (karttaen syleilyä). Ei kiirettä' Puhukaamme hiukan tärkeistä asioista.

Léandre. Sallikaa minun syleillä teitä ja —

Géronte (karttaen taas). Ei kiirettä, sanon minä.

Léandre. Mitä! Te ette salli minun syleillä teitä osoittaakseni iloani?

Géronte. En. Meillä on asioita keskenämme selviteltävinä.

Léandre. Mitä asioita?

Géronte. Anna minun katsoa sinua suoraan silmiin.

Léandre. Mitä?

Géronte. Katso minua silmästä silmään.

Léandre. No?

Géronte. Mitä täällä on tapahtunut?

Léandre. Mitäkö on tapahtunut?

Géronte Niin. Mitä olet tehnyt poissaollessani?

Léandre. Mitä minä sitten muka olisin tehnyt, isä?

Géronte. Minä en suinkaan tahdo, että olisit tehnyt, minä kysyn vaan, mitä olet tehnyt.

Léandre. Minä! Minä en ole tehnyt mitään sellaista, josta voisitte moittia minua.

Géronte. Et mitään?

Léandre. En.

Géronte. Oletpa jotakuinkin röyhkeä.

Léandre. Tiedän olevani syytön.

Géronte. Scapin on kuitenkin kertonut teistä uutisia.

Léandre. Scapin?

Géronte. Ahaa! Jopa punastut.

Léandre. Mitä hän on kertonut teille minusta?

Géronte. Tämä paikka ei ole sopiva jutun tutkimiseen; me tarkastamme sitä muualla! Joudu kotiin, minä seuraan sinua heti sinne. Ah! Lurjus! Jos sinä tuotat minulle häpeää, niin en tunnusta sinua pojakseni, etkä milloinkaan saa tulla näkyviini.

NELJÄS KOHTAUS.

Léandre. Scapin on minut pettänyt! Tuo konna, jonka pitäisi ennen kaikkea pitää salassa kaikki, mitä uskon hänelle, hän ensimäisenä juoksee ilmaisemaan kaiken isälleni. Ah! Minä vannon taivaan kautta ettei tämä petos jää rankaisematta.

VIIDES KOHTAUS.

Octave. Léandre. Scapin.

Octave. Rakas Scapin, kuinka suuresti saan kiittää puuhiasi! Mikä mainio mies sinä olet! Miten olisi minun käynytkään, jollei taivas olisi tuonut sinua avukseni!

Léandre. Ahaa! Siinähän te olettekin! Olen oikein iloinen nähdessäni teidät, senkin konna.

Scapin. Se on liian suuri kunnia minulle.

Léandre (paljastaen miekkansa). Vielä laskette sopimatonta leikkiäkin! Ah, kyllä minä opetan —

Scapin (heittäytyen polvilleen). Hyvä herra!

Octave (astuen molempien väliin estääkseen Léandrea lyömästä). Ah! Léandre!

Léandre. Ei, Octave, elkää pidättäkö minua.

Scapin (Léandrelle). Voi, armollinen herra!

Octave (pidättäen Léandrea). Armoa!

Léandre (aikoen iskeä Scapinia). Antakaa minun tyynnyttää vihani.

Octave. Ystävyytemme nimessä, Léandre, elkää tehkö hänelle pahaa!

Scapin. Armollinen herra, mitä minä sitten olen tehnyt?

Léandre (aikoen iskeä Scapinia). Mitäkö olet tehnyt, konna?

Octave (pidättäen vielä Léandrea). Rauhoittukaa!

Léandre. En, Octave. Hän tunnustakoon heti petollisuutensa. Äsken sain muilta kuulla, mitä kepposia olet minulle tehnyt. Mutta nyt tahdon kuulla tunnustuksen omasta suustasi tai lävistän sinut miekallani.

Scapin. Voi, armollinen herra! Voisitteko todellakin olla niin sydämetön?

Léandre. No, puhu sitten.

Scapin. Minä olisin siis teille tehnyt jotain, armollinen herra?

Léandre. Niin, konna. Eikö sinun omatuntosi syytä sinua siitä?

Scapin. Minä vannon, etten tiedä mistä on kysymys.

Léandre (lähestyen surmatakseen Scapinin). Etkö tiedä?

Octave (hilliten Léandrea). Léandre!

Scapin. No niin, armollinen herra, koska te nyt välttämättömästi tahdotte, niin tunnustan tovereitteni kanssa juoneeni sen pikku tynnyrillisen espanjalaista viiniä, jonka tässä eräänä päivänä saitte lahjaksi. Sitten leikkasin läven tynnyriin ja kaadoin tynnyrin ympärille vettä, jotta uskoisitte viinin juosseen maahan.

Léandre. Sinäkö hulttio joit espanjalaisen viinini ja olet syypää siihen, että toruin piikaa luullen hänen tehneen minulle tuon kepposen?

Scapin. Niin, minä se olin, armollinen herra. Antakaa se mulle anteeksi.

Léandre. Olenpa iloinen kuullessani tämän. Mutta siitä ei ole nyt kysymys.

Scapin. Eikö siitä, armollinen herra?

Léandre. Ei. Aivan toinen asia koskee minua lähemmin. Sinä saat sen itse sanoa minulle.

Scapin. Armollinen herra, minä en muista tehneeni muuta.

Léandre (aikoen lävistää Scapinin). Etkö aijo tunnustaa.

Scapin. Ai!

Octave (hilliten Léandrea). Rauhoittukaa!

Scapin. Armollinen herra, on kyllä totta, että kolme viikkoa sitten lähetitte minut eräänä iltana viemään pienen kellon nuorelle mustalaistytölle, jota rakastitte. Palasin kotia aivan kurassa, kasvot verissä ja sanoin kohdanneeni rosvoja, jotka olivat minut pahanpäiväisesti piesseet ja vieneet kellon. Minä itse, armollinen herra, olin pistänyt sen omaan taskuuni.

Léandre. Sinäkö varastit kelloni?

Scapin. Minä, armollinen herra, nähdäkseni paljoko kello on.

Léandre. Ahaa! Saanpa kuulla tässä kauniita juttuja. Mutta siitäkään ei ole kysymys.

Scapin. Eikö siitäkään?

Léandre. Ei, konna. Sinun täytyy vielä muutakin tunnustaa minulle.

Scapin (Its.). Hiisi vieköön.

Léandre. Puhu pian, minulla ei ole aikaa odottaa.

Scapin. Armollinen herra, muuta minä en ole tehnyt.

Léandre (aikoen lävistää Scapinin). Etkö muuta?

Octave (asettuen Léandren eteen). Seis!

Scapin. No niin, armollinen herra, muistatteko vielä tuon peikon, siitä on nyt kuusi kuukautta, joka eräänä yönä antoi teille aika lailla selkään ja melkein oli taittaa niskanne, kun paetessanne putositte erääseen kellariloukkoon.

Léandre. No?

Scapin. Minä, armollinen herra, minä olin tuo peikko.

Léandre. Sinäkö, lurjus?

Scapin. Niin, minä, armollinen herra. Ainoastaan peloittaakseni teitä ja vieroittaakseni teidät yöjuoksuhalustanne, joka teitä vaivasi.

Léandre. Sopivassa tilaisuudessa vielä muistan, mitä nyt sain kuulla. Mutta minä tahdon sinut tunnustamaan, mitä olet sanonut isälleni?

Scapin. Teidän isällenne?

Léandre. Niin, katala, minun isälleni.

Scapin. En ole häntä vielä nähnytkään matkansa jälkeen.

Léandre. Etkö nähnytkään?

Scapin. En, armollinen herra

Léandre. Onko se totta?

Scapin. On, toden totta. Hän itse saa sen teille todistaa.

Léandre. Hänen omasta suustaan olen sen kuullut.

Scapin. Teidän luvallanne sanoen hän ei ole puhunut totta.

KUUDES KOHTAUS.

Léandre. Octave. Carle. Scapin.

Carle. Armollinen herra, minä tuon ikäviä uutisia. Rakastettunne on vaarassa.

Léandre. Mitä?

Carle. Mustalaiset ovat täällä, aikoen viedä Zerbinetten muassaan. Hän itse kyynelsilmin käski minun heti tulla ilmoittamaan teille, että jollette kahden tunnin kuluessa maksa heille sitä summaa, jonka he vaativat Zerbinettestä, niin menetätte hänet ainiaaksi.

Léandre. Kahden tunnin kuluessa.

Carle. Kahden tunnin kuluessa.

SEITSEMÄS KOHTAUS.

Léandre. Octave. Scapin.

Léandre. Voi, rakas Scapin, auta minua!

Scapin (nousten ja asettuen ylpeästi Léandren eteen). Voi, rakas Scapin! Nyt olen rakas Scapin, kun minua tarvitaan.

Léandre. Minä annan sinulle kaikki anteeksi, mitä äsken kerroit, vaikka olisit vielä pahempaakin tehnyt.

Scapin. Ei, ei, älkää antako minulle anteeksi. Lävistäkää minut miekallanne. Olisin iloinen jos tappaisitte minut.

Léandre. En. Minä rukoilen, pelasta minut, auta minua lunastamaan rakastettuni.

Scapin. En, en. Parasta on tappaa minut.

Léandre. Sinä olet siihen liian kallis. Minä rukoilen sinua käyttämään ihmeteltävää neroasi, nyt sitä tosiaan tarvitaan.

Scapin. Ei, tappakaa minut, sanon minä.

Léandre. Armoa! Älä enää ajattelekaan sitä ja auta minua.

Octave. Scapin, hänen hyväkseen täytyy jotain tehdä.

Scapin. Hänen hyväkseen, kun ensin on minua sillä tavalla solvaissut?

Léandre. Minä rukoilen, unohda vihani ja auta minua.

Octave. Minäkin rukoilen hänen puolestaan.

Scapin. Minua on liian syvästi loukattu.

Octave. Voita mielipahasi.

Léandre. Jätätkö Scapin, minut tähän kurjaan tilaan.

Scapin. Tuolla tavoin, aivan syyttömästi solvata minua!

Léandre. Olin väärässä, minä myönnän sen.

Scapin. Haukkua minua konnaksi, heittiöksi, roistoksi!

Léandre. Minä kadun katkerasti tekoani.

Scapin. Aikoo vielä lävistää minut miekallaan.

Léandre. Minä pyydän koko sydämmestäni sinulta anteeksi. Ja jollei muu auta, heittäydyn eteesi polvilleni, näin, Scapin, rukoilen sinua vielä kerran, älä jätä minua!

Octave. Toden totta, Scapin, sinun täytyy suostua.

Scapin. Nouskaa nyt sitten, elkääkä toista kertaa olko niin tuittupäinen.

Léandre. Mutta lupaatko toimia puolestani?

Scapin. Saattehan sitä ajatella.

Léandre. Mutta tiedäthän, aika rientää.

Scapin. Olkaa huoleti. Paljoko tarvitsette?

Léandre. 500 tukaatia.

Scapin. Ja te?

Octave. 200 tukaatia.

Scapin. Ne kiskon teidän isiltänne. (Octavelle.) Mitä teidän isäänne tulee, on keino jo keksitty. (Léandrelle.) Ja huolimatta teidän isänne äärettömästä saituudesta aijon hänestä suoriutua vielä helpommin, sillä te tiedätte, että sillä miehellä, Jumalan kiitos, ei ole ylenpalttisesti ymmärrystä, ja minä kyllä saan hänet uskomaan vaikka mitä. Ettehän siitä loukkaannu, eihän teitä kuukaan pidä vähääkään hänen kaltaisenansa ja tiedättehän kyllä, että häntä pidetään vaan muodollisesti teidän isänänne.

Léandre. Sepä kaunista, Scapin.

Scapin. No, no, älkää nyt suuttuko, laskinhan minä leikkiä. Mutta tuolla näen Octaven isän tulevan. Aletaan hänestä, koska hän on saapuvilla. Menkää te molemmat pois. (Octavelle.) Ja te, sanokaa Silvestrelle, että hän himphamppua tulee tänne näyttelemään osaansa.

KAHDEKSAS KOHTAUS.

Argante. Scapin.

Scapin (Its.). Tuossa hän on ja hautoo mietteitään.

Argante (luullen olevansa yksin). Käyttäytyy siten, ei ajattele sen pitemmälle! Heittäytyy mokomaankin liittoon? Voi, voi, sitä kevytmielistä nuorisoa.

Scapin. Nöyrin palvelijanne, herra Argante.

Argante. Päivää, Scapin.

Scapin. Poikanne naimisjuttu kai pyörii päässänne?

Argante. Myönnän kyllä, että hän on tuottanut minulle suurta mielipahaa.

Scapin. Niin, elämä on täynnä vastoinkäymisiä. Parasta on aina olla valmis ottamaan niitä vastaan. Kuulin kerran, siitä on jo pitkä aika, erään viisaan miehen lauseen, joka sitten aina on pysynyt muistossani.

Argante. No?

Scapin. Että niin pian kuin perheenisä on kotoa poissa, täytyy hänen ajatella kaikkia ikäviä mahdollisuuksia mitkä häntä palatessaan voivat kohdata: ajatella, että hänen talonsa on palanut, rahansa varastettu, vaimonsa kuollut, poikansa raajarikkona, tyttärensä vietelty, ja pitää sitä, mikä ei ole tapahtunut, suurena onnena. Minä puolestani olen aina käytännössä noudattanut tätä filosofiaa, enkä koskaan ole palannut kotiin olematta valmis vastaanottamaan vihaiselta herraltani soimauksia, loukkauksia, potkuja, keppiä, piiskaa. Mikä ei ole tapahtunut, siitä olen kiittänyt kohtaloa.

Argante. Aivan oikein. Mutta tuota kirottua naimista, joka ehkäisee meidän tuumamme, en voi kärsiä ja aijon neuvotella

asianajajan kanssa saadakseni sen kumotuksi.

Scapin. Toden totta, herra Argante, uskokaa minua, koettakaa jotenkin muuten saada asia selville. Kyllä te tiedätte mitä oikeusjuttu tässä maassa on, sama kuin syöksyisi mehiläispesään.

Argante. Olet oikeassa. Mutta miten muuten?

Scapin. Minä luulen tietäväni. Minä en saanut rauhaa, sillä minä otan niin suuresti osaa suruunne, ennenkuin keksin keinon, jolla voin vapauttaa teidät levottomuudestanne. Sillä minä en voinut heltymättä katsella, miten kunnon isät saavat suruja kärsiä lapsiensa takia. Olenkin aina teitä kohtaan tuntenut erityistä lämpöä.

Argante. Olen hyvin kiitollinen siitä.

Scapin. Kävin sen vuoksi tuon tytön veljen luona. Hän on ammatiltaan tuollainen, joka aina on valmis miekkailuun, puhuu vaan surmaamisesta, eikä tunne sen suurempia omantunnon vaivoja tapettuaan ihmisen kuin jos olisi tappanut kärpäsen. Rupesin keskustelemaan tästä naimajutusta, vakuutin hänelle, miten helposti sen voi peruuttaa, koska on väkivaltaa nimittäin käytetty. Mitenkä isänoikeutenne, rahanne ja ystävänne auttaisivat teitä oikeuden edessä. Lyhyesti, minä käsittelin asiaa niin monelta puolelta, että hän vihdoin suostui purkamaan avioliiton, jos te vaan annatte hänelle pikkuisen rahaa.

Argante. Ja paljoko hän vaatii?

Scapin. Oh! Ensiksi kapusi hän hyvinkin korkealle.

Argante. No, kuinka korkealle?

Scapin. Hirveän korkealle.

Argante. No mutta kuinka korkealle?

Scapin. Hän ei puhunut vähemmästä kuin 500 tai 600 tukaatista.

Argante. 500 tai 600 raippaa hän saakoon! Hän tekee kai ihmisistä pilkkaa?

Scapin. Sitä minäkin sanoin hänelle, käskin hänen mennä sinne missä pippuri kasvaa. Koetin selittää hänelle, ett'ette ole mikään tyhmeliini, jolta noin vaan voi vaatia 500 tai 600 tukaatia. Vihdoin useiden ehdotuksieni jälkeen sanoi hän minulle: Minun täytyy lähteä piakkoin armeijaan, juuri varustelen itseäni ja vaan rahan tarve saa minut suostumaan tarjoumuksiinne. Tarvitsen itselleni ratsun; oikein hyvän ratsun, se maksaa ainakin 60 tukaatia.

Argante. No niin, saakoon hän nuo 60 tukaatia.

Scapin. Sen lisäksi satula ja pistoolit; se nousee noin 20 tukaatia!

Argante. 20 ja 60 tukaatia on 80 tukaatia!

Scapin. Aivan oikein.

Argante. Se on paljon, mutta olkoon. Minä suostun siihen.

Scapin. Vielä palvelijalle hevonen, joka maksaa ehkä 30 tukaatia.

Argante. Mitä hittoa! Menkää hiiteen. Hän ei saa niihin ropoakaan.

Scapin. Hyvä herra — — —

Argante. Ei. Mies on hävytön.

Scapin. Pitääkö hänen palvelijansa sitten kävellä?

Argante. Käyköön kuinka tahtoo ja herransa samoin.

Scapin. Hyvä Jumala, älkää nyt suuttuko sellaisista pikkuseikoista. Älkää ryhtykö oikeudenkäyntiin, pelastautukaa miten tahansa oikeuden käsistä.

Argante. No, olkoon. Suostun antamaan hänelle vielä 30 tukaatia.

Scapin. Sitten tarvitsen vielä, sanoi hän, muulin — — —

Argante. Oh! Menköön hän hiiteen muulineen! Liika on liikaa, me käräjöimme.

Scapin. Armollinen herra! —

Argante. En, enempää en anna.

Scapin. Herra, pikkuinen muuli.

Argante. En anna hänelle edes aasiakaan.

Scapin. Mutta ajatelkaahan — — —

Argante. En; ennemmin käräjöin.

Scapin. Voi, hyvä herra, mitä te puhuttekaan. Ajatelkaahan kaikkia oikeuden koukkuja; katsokaahan kaikkia haasteita, oikeuden rappusia, kauheita juttuja. Sanokaa tahtoisitteko todellakin joutua sellaisten petojen kynsiin kuin oikeudenpalvelijat, prokuraattorit, asianajajat, sihteerit ja varasihteerit, syyttäjät, tuomarit ja niiden kirjurit ovat. Näiden joukossa ei ole niin ainoatakaan, joka ei mitä vähäpätöisimmästä syystä väärentäisi mitä asiaa tahansa. Oikeudenpalvelija jättäisi väärän haasteen, jonka nojalla te tietämättänne tuomitaan. Prokuraattori liittoutuu vastustajienne

kanssa ja saisitte maksaa kelpo summat. Asianajajanne lahjottaisiin, hän ei tulisi ajoissa valvomaan asiaanne, tai toisi esiin syitä, joissa ei ole hölynpölyä järkeä. Sihteeri uppiniskaisuudessaan kirjoittaisi tuomiot ja päätökset teidän vahingoksenne. Kirjuri kätkisi asiapapereita, tai syyttäjä itse ei ole kertonut kaikkea mitä on nähnyt. Ja jos otaksuu, että suurimmalla varovaisuudella olisitte päässyt näistä kaikista, niin huomaisitte että tuomari olisi yllyttänyt teidän kimppuunne joko uskovaiset tai rakastettunsa. Voi, hyvä herra, jos vaan voitte, niin paetkaa tätä kiirastulta. Käräjöiminen on sama kuin helvetti jo maanpäällä. Ja kun vaan ajattelen riitajuttua, olisin valmis pakenemaan aina Indiaan asti.

Argante. Minkä hinnan hän määräsi muulista?

Scapin. Hyvä herra, muulista, ratsusta ja palvelijan hevosesta, satulasta ja pistoolista, sekä maksaakseen muutamia pikku velkoja emännälleen, vaatii hän kaikkiaan 200 tukaatia.

Argante. 200 tukaatia?

Scapin. Niin.

Argante (kävellen kiukuissaan). Hyvä, hyvä, me käräjöimme!

Scapin. Mutta ajatelkaahan — — —

Argante. Minä käräjöin.

Scapin. Älkää heittäytykö — — —

Argante. Minä tahdon käräjöitä — — —

Scapin. Mutta käräjöidäksenne tarvitsette rahaa; sitä tarvitsette haasteeseen ja tarkastukseen; sitä tarvitsette esittelyyn, neuvotteluun, produktioniin, prokurationiin ja prokuraattorin papereihin; sitä tarvitsette keskusteluihin ja

neuvotteluihin asianajajien kanssa; tarvitsette asiapaperien kopioimiseen; sitä tarvitsette varasihteerin kertomukseen, oikeuskustannuksiin, tarkastukseen kirjurien allekirjoituksiin ja ulosantoon, puhumattakaan niistä lahjoista, joita teidän tulee jaella näitten kaikkien herrojen kesken. Antakaa rahat miehelle, niin pääsette koko hommasta.

Argante. Mitä, 200 tukaatia?

Scapin. Niin. Voitatte vaan siten. Olen laskenut itsekseni kaikki oikeusmenot yhteen ja olen huomannut, että jos annatte miehelle 200 tukaatia, säästätte vähintäin 150, laskemattakaan sitä huolta, hyppyytä ja harmia, josta pääsette. Ennenkuin kuulen kelvottomien asianajajien lasketteleven huonoja sukkeluuksia minusta koko maailman kuullen, ennen annan minä 300 tukaatia kuin käräjöitsen.

Argante. Vähä minä siitä, asianajajat sanokoot minusta mitä tahansa.

Scapin. Tehkää niinkuin tahdotte; minä ainakin teidän sijassanne karttaisin riitajuttua.

Argante. Minä en anna 200 tukaatia.

Scapin. Kas tuolla onkin hän itse tulossa.

YHDEKSÄS KOHTAUS.

Argante, Scapin, Silvestre (puettuna tappelupukariksi.)

Silvestre. Scapin, viehän minut sen Arganten luo, joka on Octaven isä.

Scapin. Miksi niin?

Silvestre. Sain kuulla hänen aikovan ryhtyä käräjöimään

minun kanssani ja oikeuden avulla aikovan peruuttaa sisareni avioliiton.

Scapin. Minä en tiedä mitä hän aikoo. Mutta hän ei millään tavoin suostu antamaan 200 tukaatia, jotka te vaaditte, hän nimittäin paljoksuu summaa.

Silvestre. Hiisi vieköön koko saakelin koiran! Jos minä vaan saan hänet käsiini, niin rutistan miehen, vaikka minut elävältä nyljettäisiin.

(Argante pysyttelee vavisten Scapinin takana, jotta häntä ei huomattaisi.)

Scapin. Hyvä herra, Octaven isä on rohkea mies: ja ehkei hän teitä pelkää ollenkaan.

Silvestre. Hän! Hän! Saakeli soikoon, jos hän vaan olisi täällä niin puhkaisisin heti hänen mahansa miekallani. (Huomaten Arganten.) Kuka tuo on?

Scapin Se ei ole hän, se ei ole hän.

Silvestre. Onko hän sitten hänen ystävänsä?

Scapin. Ei suinkaan, päinvastoin, hän on hänen verivihollisensa.

Silvestre. Hänen verivihollisensa?

Scapin. Niin.

Silvestre. Ah! Hiisi vie, sepä hauskaa! (Argantelle.) Te olette siis tuon Argante heittiön vihollinen. Eikö niin?

Scapin. On, on, sen minä vakuutan.

Silvestre (puristaen kovaa Arg. kättä). Paiskatkaahan kättä,

paiskatkaahan. Minä annan teille sanani, ja vannon kautta kunniani, miekkani, kautta kaikkien kiroussanojeni, että ennenkuin päivä päättyy olen vapauttanut teidät tuosta kirotusta konnasta. Luottakaa vaan minuun.

Scapin. Hyvä herra, tässä maassa ei suvaita väkivaltaa.

Silvestre. Vähät minä siitä, minun ei tarvitse pelätä menettäväni sillä mitään.

Scapin. Hän on epäilemättä varuillaan. Hänellä on sukulaisia, ystäviä ja palvelijoita, jotka suojelevat häntä teidän hyökkäyksiänne vastaan.

Silvestre. Sitä juuri toivon, hiisi vie, sitä juuri! (Paljastaen miekan.) Ah! Tuli ja leimaus! Jospa hän olisi täällä kaikkine apulaisineen! Ja vaikka olisi niitä kolmekymmentä hänen Ympärillään! Näen heidän syöksyvän miekka kädessä kimppuuni! (Asettuen miekkailuasentoon.) Mitä, roistot, uskallattekin hyökätä päälleni! No niin, saakeli soikoon! (Iskee joka taholle ikäänkuin taistellen useamman kanssa.) Ei armoa. Kyllä näytän. Hakkaa päälle. Pysy paikallasi, katso tänne! Ah! Senkin vorot! Ah! Lurjukset! Tännekö tuppaatte. Kyllä minä selkänne pehmitän. Seis, kanaljat, seis; tuossa, tuossa. (Kääntyen Arganten ja Scapinin päin.) Tuossa vielä ja tuossa. Mitä! Pakenetteko? Puolustautukaa, hiisi vie, puolustautukaa.

Scapin. No, no, no! Hyvä herra, emme me heihin kuulu.

Silvestre. Niin käy, jos ryhdytte kanssani tekemisiin.

KYMMENES KOHTAUS.

Argante. Scapin.

Scapin. No niin! Siinä näette, kuinka monta ihmistä hän jo

tappoi 200 tukaatia takia. Kas niin lykkyä tykö vaan.

Argante (vavisten). Scapin!

Scapin. Mitä tahdotte?

Argante. Olen päättänyt antaa nuo 200 tukaatia.

Scapin. Olen oikein ihastunut kuullessani teidän noin puhuvan.

Argante. Menkäämme häntä etsimään, minulla on rahat taskussani.

Scapin. Antakaa ne vaan minulle. Ei teidän sovi ajatellakaan nyt mennä hänen luokseen, kun äsken kävitte aivan toisesta miehestä. Ja sitäpaitsi en ollenkaan takaa hänestä, hän voi vaatia vielä enemmän kuin 200, jos te itse menette hänen luokseen.

Argante. Niin kyllä, mutta olisin mielelläni ollut katsomassa kun sinä annat rahat hänelle.

Scapin. Ettekö sitten luota minuun?

Argante. Luotan kyllä, mutta — — —

Scapin. Jos minua epäilette, niin en sekaannu koko juttuun.

Argante. Tuossa, ota.

Scapin. En, hyvä herra, älkää uskoko rahojanne minun huostaani. Soisin mieluimmin teidän käyttävän jotakuta muuta apunanne.

Argante. Hyvä Jumala! Otahan nyt!

Scapin. En, sanon minä. Älkää luottako minuun. Kuka sen

tietää, ehkä vielä varastan rahanne?

Argante. Ota, sanon minä, älkäämme siitä enää riidelkö. Mutta muista vaatia kuitti itsellesi.

Scapin. Antakaa minun vaan toimia, minua hän ei vedä nenästä.

Argante. Minä odotan kotona sinua.

Scapin. Kyllä tulen. (Yksin.) Siinä oli ensimmäinen. Nyt vaan toisen kimppuun. Ah! toden totta, tuolla hän tuleekin. Taivas näyttää tuovan heidät toinen toisensa jälkeen minun verkkoihini.

YHDESTOISTA KOHTAUS.

Géronte. Scapin.

Scapin (ei ole huomaavinaan Gérontea). Voi taivas varjele! Voi kamalaa onnettomuutta! Voi isä raukkaa! Géronte parka, mitä hän nyt tekee?

Géronte (Its.). Mitä hän minusta puhuu! Miksi hän näyttää noin onnettomalta.

Scapin. Eikö kukaan voi minulle sanoa missä herra Géronte on?

Géronte. No, mikä nyt on, Scapin.

Scapin (juosten näyttämöä pitkin, ei ole ymmärtävinään eikä näkevinään Gérontea). Mistä löydän hänet, voidakseni kertoa tästä onnettomuudesta.

Géronte (juosten Scapinin jälkeen). Mikä nyt on?

Scapin. Turhaan juoksen pitkin maailmaa, häntä ei löydy.

Géronte. Tässä minä olen.

Scapin. Hän on kai jossain sellaisessa paikassa, jossa ei kukaan aavistakaan olevan.

Géronte (tarttuen Scapiniin). Hohoi! Oletko sinä sokea, kun et näe minua?

Scapin. Voi hyvä herra, minä en ollenkaan nähnyt teitä.

Géronte. Jo kauvan olen minä juossut jälessäsi. Mitä sitten on tapahtunut?

Scapin. Herra — — —?

Géronte. Mitä?

Scapin. Herra, teidän poikaanne — — —

Géronte. No, niin! Minun poikaani? — —

Scapin. On kohdannut kamala onnettomuus.

Géronte. Mikä sitten?

Scapin. Äsken tapasin hänet vallan epätoivoissaan, te olitte sanonut hänelle ties mitä, johon olitte sekoittanut minutkin aivan sopimattomasti. Minä koetin lohduttaa häntä ja lähdimme yhdessä satamaan. Siellä tapasimme nuorennäköisen turkkilaisen, joka pyysi meitä tulemaan galeijaansa. Me menimme galeijaan. Hän oli meille hyvin kohtelias ja tarjosi meille hyviä virvokkeita, me söimme mitä ihanimpia hedelmiä ja joimme mitä parhainta viiniä.

Géronte. Mitä tämä kaikki siihen kuuluu?

Scapin. Odottakaa, hyvä herra, niin kyllä kuulette. Meidän syödessämme antoi hän galeijan purjehtia aavalle merelle, siellä laski hän minut veneeseen, lähetti minut maalle sanomaan, että jollette heti lähetä hänelle 500 tukaatia, vie hän poikanne Algieriin.

Géronte. Mitä hittoa! 500 tukaatia.

Scapin. Niin, herra, ja kaiken päälliseksi antoi hän minulle vaan kaksi tuntia aikaa.

Géronte. Ah! Sinä senkin turkkilainen, sinä nylkyri!

Scapin. Nyt täytyy teidän kiirehtiä pelastaaksenne orjuudesta poikanne, joka niin hellästi teitä rakastaa.

Géronte. Mitä hittoa hän teki galeijassa?

Scapin. Ei hän aavistanutkaan sitä, mitä tapahtui!

Géronte. Scapin, mene heti sanomaan tuolle turkkilaiselle, että minä annan esivallan vangita hänet.

Scapin. Vangita hänet aavalla merelläkö? Laskette kai leikkiä?

Géronte. Mitä hittoa hän teki galeijassa?

Scapin. Kirottu sattumus johtaa monasti meitä.

Géronte. Scapin, tee niinkuin uskollisen palvelijan tulee.

Scapin. Mitenkä?

Géronte. Mene sanomaan turkkilaiselle, että, jos hän vaan antaa poikani minulle takaisin, menet sinä hänen sijaansa kunnes minä olen ehtinyt koota hänen vaatimansa summan.

Scapin. Hyvä herra, ajatteletteko mitä sanotte? Ja luuletteko

tuota turkkilaista niin typeräksi, että ottaa minun kaltaiseni arvottoman miehen poikanne sijaan?

Géronte. Mitä hittoa hän teki galeijassa?

Scapin. Hän ei aavistanutkaan onnettomuutta. Muistakaa, että hän on antanut minulle vaan kaksi tuntia aikaa.

Géronte. Paljoko sanoit hänen vaativan?

Scapin. 500 tukaatia.

Géronte. 500 tukaatia! Onko hän aivan sydämmetön?

Scapin On kai! Koska turkkilaisella olisi sydäntä?

Géronte. Tietääkö hän myöskin, mikä summa on 500 tukaatia?

Scapin. Tietää kyllä, se on 1,500 fr.

Géronte. Luuleeko tuo katala, että 500 tukaatia löytää noin vaan kadulta.

Scapin. Eivät turkkilaiset koskaan sellaista ajattele.

Géronte. Mutta mitä hittoa hän teki galeijassa?

Scapin. Se on kyllä totta. Mutta kuka nyt sellaista olisi voinut aavistaakaan. Herran nimessä, joutukaa!

Géronte. Tuossa on kaappini avain.

Scapin. Hyvä.

Géronte. Avaa se.

Scapin. Hyvä.

Géronte. Vasemmalla on suuri avain, joka vie vinnille.

Scapin. Niin.

Géronte. Menet sinne, kokoot kaikki vanhat vaatteet, jotka ovat suuressa korissa ja myyt ne pelastaaksesi poikani.

Scapin (antaen hänelle avaimen takaisin). Mitä te ajattelettekaan? En saisi koko roskasta edes sataa frangia. Sitä paitsi tiedättehän kuinka vähän minulla on aikaa.

Géronte. Mutta mitä hittoa hän teki galeijassa?

Scapin. Oh! Mitä turhaa höpisemme! Antakaa galeijan kerrankin olla rauhassa ja muistakaa, että aika joutuu ja te voitte kadottaa ijäksi poikanne. Voi, hyvä isäntäni, ehkä en näe sinua enää eläissäni ja ehkä juuri puhuessani viedään sinut Algeriin orjuuteen! Mutta taivas voi todistaa, että voimieni mukaan olen koettanut sinua auttaa, ja jollet pääse vapaaksi, saat syyttää vaan isäsi sydämettömyyttä.

Géronte. Kuulehan, Scapin, minä menen hakemaan rahoja.

Scapin. Joutukaa sitten; minä pelkään myöhästyväni.

Géronte. Etkö sinä maininnut 400 tukaatista?

Scapin. En. 500 tukaatia!

Géronte. 500 tukaatia!

Scapin. Niin.

Géronte. Mitä hittoa hän teki galeijassa?

Scapin. Olette oikeassa. Mutta rientäkää.

Géronte. Eikö hän muuanne voinut mennä kävelemään.

Scapin. Se on kyllä totta, mutta kiiruhtakaa.

Géronte. Kirottu galeija!

Scapin (its.). Tuo galeija nyt vasta pyörii hänen päässään.

Géronte. Kuulehan, Scapin. En muistanutkaan, että tuo summa on minulla juuri taskussani kultarahoissa. En ajatellutkaan, että se niin pian riistettäisiin minulta. (Ottaen kukkaron taskustaan ja antaen sen Scapinille.) Tässä, mene lunastamaan poikani.

Scapin (ojentaen kätensä). Kyllä, herra.

Géronte (vetää takaisin kukkaron, jonka juuri näytti aikovan antaa Scapinille). Mutta sano tuolle turkkilaiselle, että hän on konna!

Scapin (ojentaen taas kätensä). Kyllä.

Géronte (kuten äsken). Veijari.

Scapin (ojentaen yhä kättään). Kyllä.

Géronte (kuten äsken). Pakana, voro.

Scapin (kuten äsken). Antakaa minun vaan toimia.

Géronte (kuten äsken). Että hän nylkee minulta 500 tukaatia vasten lakia ja oikeutta.

Scapin. Kyllä.

Géronte (kuten äsken). Että minä en anna niitä en millään ehdolla.

Scapin. Hyvä.

Géronte (kuten äsken). Ja että jos joskus saan hänet kynsiini, niin kostan hänelle.

Scapin. Kyllä.

Géronte (pistäen kukkaron taskuunsa mennessään). Ja nyt mene, mene pelastamaan poikani.

Scapin (juosten Géronten jälkeen). Hoi, herra!

Géronte. Mitä?

Scapin. Missä rahat sitten ovat?

Géronte. Enkö minä antanut niitä sinulle?

Scapin. Ette todellakaan, te pistitte ne taskuunne.

Géronte. Ah! Suru vie pääni aivan pyörälle.

Scapin. Kyllä näen sen.

Géronte. Mitä hittoa poikani teki galeijassa? Ah, kirottu galeija! Turkkilais-roisto! Vieköön sun saatanat!

Scapin (yksin). Hän ei voi unohtaa noita 500 tukaatia, jotka kiristin häneltä. Mutta vielä emme ole kuitit, hän saa toisella tavalla maksaa sen petollisuuden, jolla hän syytti minua poikansa edessä.

KAHDESTOISTA KOHTAUS.

Octave. Léandre. Scapin.

Octave. No, Scapin, oletko hankkeissasi onnistunut?

Léandre. Oletko jo koettanut turvata rakkauttani?

Scapin (Octavelle). Tuossa on 200 tukaatia, jotka kiskoin isältänne.

Octave. Kuinka onnelliseksi sinä teet minut!

Scapin (Léandrelle). Teidän hyväksenne en voinut tehdä mitään.

Léandre (aikoen mennä). Sitten lähden etsimään kuolemaa, sillä ilman Zerbinetteä en voi elää.

Scapin. Hoi! hoi! Odottakaa. Minne hiiteen te menette sellaista himphamppua!

Léandre (palaten). Mitä minä sitten teen.

Scapin. Tässä on mitä tarvitsette.

Léandre. Ah! Sinä pelastat henkeni!

Scapin. Mutta sillä ehdolla, että te sallitte minun kostaa pikkuruikkusen isällenne siitä kepposesta, jonka hän minulle teki.

Léandre. Kuinka vain tahdot.

Scapin. Lupaatte sen todistajan kuullen?

Léandre. Lupaan.

Scapin. Tuossa on 500 tukaatianne.

Léandre. Rientäkäämme pelastamaan rakastettuni.

KOLMAS NÄYTÖS.

ENSI KOHTAUS.

Zerbinette. Hyacinthe. Silvestre. Scapin.

Silvestre. Teidän rakastajanne ovat päättäneet jättää teidät toistenne seuraan; ja me noudatamme vaan heidän käskyjään.

Hyacinthe (Zerbinettelle). Sellainen määräys on minulle mieleen. Kernaasti otan itselleni sellaisen toverin. Minä en suinkaan tahdo estää meidän välillemme syntymästä samaa ystävyyttä kuin mikä on rakastajaimme kesken.

Zerbinette. Minä suostun ehdotukseen, enkä hylkää minulle tarjottua ystävyyttä.

Scapin. Mutta entäs jos rakkautta teille tarjotaan.

Zerbinette. Rakkaus, se on jo jotain aivan toista, siinä voi olla vaara tarjolla, ja siinä en ole uhkarohkea.

Scapin. Mutta minun herraani kuitenkin luullakseni rakastatte.

Zerbinette. En minä vielä ehdottomasti usko siihen, enkä vielä luota häneen. Olen iloinen tyttö ja nauran herkeämättä, mutta nauraessanikin otan useat seikat vakavalta kannalta. Sinun herrasi erehtyy, jos hän pitää minua täydellisesti omanaan vaan sen vuoksi, että on ostanut minut vapaaksi. Häntä pitäisi miellyttämän muun kuin vaan rahalla saadun. Ja jos minä rakastankin häntä, kuten hän toivoo, niin vannokoon hän minulle uskollisuutta muutamissa välttämättömissä juhlatilaisuuksissa.

Scapin. Sitä hän juuri aikookin. Hän ei vaadi teiltä mitään kunniata loukkaavaa, enkä minä ole sellainen mies, että sekaantuisin koko asiaan, jos hänellä olisi muuta mielessä.

Zerbinette. Sen kyllä uskon, kun te sen kerran sanotte. Mutta isä panee vastaan, sen aavistan.

Scapin. Kyllä me siitä vielä selviämme.

Hyacinthe (Zerbinettelle). Kohtalojemme samankaltaisuus voi vaan lujentaa ystävyyttämme. Me olemme molemmat samassa hädässä ja sama onnettomuus uhkaa meitä.

Zerbinette. Teillä on edes se etu, että voitte sanoa, kenestä polveudutte ja vanhempanne, jos tuntevat teidät, voivat sovittaa kaikki, taata onnenne ja antaa suostumuksen avioliittoonne. Minulla sitävastoin ei ole mitään apua syntyperästäni ja asemani on sellainen, ettei se suinkaan taltuta ahnetta isää.

Hyacinthe. Mutta eihän teidän laitanne ole niin onnettomasti kuin minun. Ei teidän rakastettuanne pakoiteta toisiin naimisiin.

Zerbinette. Rakastetun uskottomuutta ei tarvitse eniten pelätä. Nainen voi aina olla varma lumousvoimastaan. Kauheinta tässä kohden on isän mielivalta, joka ei välitä mistään ansiosta.

Hyacinthe. Voi, minkä vuoksi ehkäistään juuri todellisimpia tunteita! Kuinka suloista on rakkaus, kun ei mikään estä lemmensiteitä, jotka yhdistävät kaksi sydäntä.

Scapin. Laskette leikkiä. Yksitoikkoinen onni muuttuu pian ikäväksi. Elämä vaatii myrskyä ja tyyntä, ja esteet vaan virittävät tulta ja lisäävät nautintoa.

Zerbinette. Kerrohan, Scapin, meille, miten sait kiskotuksi saiturilta nuo rahat, se kuuluu tapahtuneen niin hupaisella tavalla. Tiedäthän, ettei minulle kukaan turhaan kerro mitään,

saat siitä palkaksesi ilon, jonka kertomus tuottaa minulle.

Scapin. Tuossa on Silvestre, hän kertoo sen yhtä hyvin kuin minäkin. Minulla on mielessäni eräs pieni huvittava kostotuuma.

Silvestre. Minkä vuoksi tahdot taas pelkästä nurjamielisyydestä sekaantua vaarallisiin rettelöihin.

Scapin. Sen vuoksi, että teen kernaasti uhkarohkeita kepposia.

Silvestre. Olenhan jo sanonut sinulle, että parasta on kun heität koko tuuman, seuraa minun neuvoani.

Scapin. Niin, mutta nyt seuraan omaa neuvoani.

Silvestre. Mitä hemmetin huvia sinulle siitä on?

Scapin. Mitä hemmettiä se sinuun kuuluu?

Silvestre. Kuuluu kun kuuluukin, näenhän sinun aivan tarpeettomasti juoksevan aika selkäsaunaa hakemaan.

Scapin. No niin, minun selkäänihän se läjähtää eikä sinun.

Silvestre. Totta on, että sinä itse olet selkäsi herra ja voit sitä käyttää mihin vaan tahdot.

Scapin. Sellaisia vaaroja en ole koskaan karttanut, ja minä vihaan moisia jänishousuja, jotka liian varovaisina eivät uskalla tehdä niin mitään.

Zerbinette (Scapinille). Me tarvitsemme vielä sinua.

Scapin. Menkää. Minä seuraan heti teitä. Minua ei saa rankaisematta syyttää siitä, että pettäisin oman itseni ja ilmaisisin salaisuudet, joista on parasta olla hiiskumatta.

TOINEN KOHTAUS.

Géronte. Scapin.

Géronte. No, Scapin, miten on poikani laita?

Scapin. Poikanne on hyvässä turvassa. Mutta teitä, juuri teitä uhkaa kamala vaara, ja soisin kernaammin teidän olevan kotonanne.

Géronte. Kuinka niin?

Scapin. Paraikaa etsitään teitä kaikkialta, teidät aijotaan surmata.

Géronte. Minut?

Scapin. Niin.

Géronte. Ja kuka?

Scapin. Sen tytön veli, jonka Octave on nainut. Hän luulee, että olette kiiruhtanut avioliiton peruuttamista ainoastaan siitä syystä että aijotte saada oman tyttärenne hänen sisarensa sijalle. Näin ajatellen on hän lujasti päättänyt, purkaa epätoivonsa teihin ja puhdistaaksensa kunniansa surmata teidät. Kakki hänen ystävänsä, aika miekkailijoita kuten hän itse, etsivät ja tiedustelevat teitä kaikkialta. Minä näin jo siellä täällä muutamia hänen sotilaitaan, jotka kyselivät jokaiselta vastaantulevalta. Oikein parvissa sulkevat he kaikki tiet taloonne, niin ettette voi mennä kotia, ettekä lähteä minnekään joutumatta heidän käsiinsä.

Géronte. Mitä minä teen, Scapin kulta?

Scapin. Minä en tiedä, herra. Tämä on tukala tila. Minä vapisen teidän puolestanne kiireestä kantapäähän, ja — — —

Odottakaahan.

(On menevinään katsomaan taustalle, tuleeko ketään.)

Géronte (vavisten). No?

Scapin. Ei, ei, ei; ei ollutkaan ketään.

Géronte. Etkö tiedä mitään keinoa päästäkseni tästä pulasta?

Scapin. Jo olen ajatellut; mutta omat niskani ovat siinä vaarassa.

Géronte. Voi, Scapin! Osottaudu nyt kunnon palvelijaksi. Minä rukoilen, älä hylkää minua.

Scapin. En suinkaan. Minä olen niin kiintynyt teihin, että kärsisin itse, jos jättäisin teidät pulaan.

Géronte. Kyllä minä palkitsen sen, minä vakuutan. Minä lupaan sinulle tämän puvun, kun olen käyttänyt sitä vielä hiukan.

Scapin. Odottakaahan. Nyt tiedän keinon, jolla mukavasti voin teidät pelastaa. Pujahtakaahan tähän säkkiin ja — — —

Géronte (on näkevinään jonkun). Ah!

Scapin. Ei, ei, ei; ei siellä ole ketään. Teidän täytyy pistäytyä tuonne ja olkaa aivan sätkyttelemättä. Minä otan teidät selkääni ja kannan vihollisten lävitse kotianne. Ja kun kerran olemme siellä, niin voimme sulkea ovet ja kutsua vahvoja miehiä käymään hyökkääjien kimppuun.

Géronte. Tuumasi on hyvä.

Scapin. Vallan verraton. Saattepa vielä nähdä. (Itseks.) Kyllä sinä saat valheistasi maksaa!

Géronte. Mitä?

Scapin. Sanoin vaan, että me vedämme vihollisiamme kauniisti nenästä. Kyyristykää aivan pohjalle. Ennen kaikkia älkää vaan tulko maalle, elkääkä hiiskuko sanaakaan, tapahtukoon sitten mitä tahansa.

Géronte. Ole huoleti, kyllä minä pysyn.

Scapin. Pian piiloon. Tuossa on jo eräs tappelupukari teitä etsimässä. (Muuttaen ääntään.) Eikö kukaan olisi niin hyvä ja sanoisi minulle missä Géronte on? — (Gérontelle tavallisella äänellä.) Älkää potkiko. — Kyllä minä sinut, senkin riivattu, löydän vaikka menisit maan alle piiloon. (G:lle tavallisella äänellä.) Älkää kurkistako. — Hoi säkkimies? — Hyvä herra, — Minä annan sinulle tukaatin, jos sanot missä on herra Géronte? — Te etsitte herra Gérontea? — Niin, koira, minä etsin häntä. — Ja mitä varten, hyvä herra? — Mitä varten? — Niin niin — Saakeli soikoon, minä tahdon hänet piestä tällä kepillä kuoliaaksi. — Oh hyvä herra, herra Gérontea ei voi sillä lailla kohdella. — Mitä, tuo itserakas penteleen Géronte, senkin narri, hävytön lurjus? — Herra Géronte ei ole mikään pentele, eikä hävytön lurjus, olkaa niin hyvä ja punnitkaa sananne. — Mitä, sinä puhuttelet minua, minua, noin röyhkeästi? — On velvollisuuteni puolustaa isäntääni, kun häntä solvaistaan. Oletko sinä tuon Géronten ystävä? — Olen, hyvä herra, olen kuin olenkin. — Ah, lurjus, vai hänen ystävänsä, no hyvä! (Lyöden usean kerran säkkiä. Huutaen ikäänkuin hän saisi selkäänsä.) Ai, ai, ai, ai, ai, hyvä herra! Ai, ai, hyvä herra! jo riittää! Ai, lakatkaa. Ai, ai, ai! — Kas niin siinä sait osasi! Hyvästi. — Ai, kirottu sotamies. Ai!

Gëronte (pistäen päänsä säkistä). Voi, Scapin, minä en jaksa enempää.

Scapin. Voi, hyvä herra! Minä olen aivan murskana,

hartioitani viiltelee niin kamalasti.

Géronte. Mitä! Minuahan hän löi.

Scapin. Ei suinkaan, hyvä herra, hän kolhi minun selkääni.

Géronte. Mitä sinä höpiset? Minä tunsin iskut vallan hyvin ja tunnen ne vieläkin.

Scapin. Ei, sanon minä. Hänen keppinsä pää vaan ulottu teidän hartioihinne.

Géronte. Olisithan voinut mennä vähän loitommalle, jotta minä olisin säästynyt.

Scapin (painaen Géronten säkkiin). Pian piiloon. Tuolla taas tulee joku aivan muukalaisen näköinen. — Pentele vieköön, vaikka juoksisin kuinka sukkelasti tahansa, en löydä tuota kirottua Gérontea? — Kätkekää itsenne. — Sanokaahan minulle, te siellä, olkaa niin hyvä, tiedättekö missä tuo perhanan Géronte on, jota etsin? — En, hyvä herra, en minä tiedä, missä hän on. — Sanokaa vaan rohkeasti missä hän on; minä en hänelle tee mitään pahaa. Antaisin vaan pienen selkäsaunan hänelle, noin tusinan verran iskuja, ja kolme tai neljä miekanpistosta rintaan. — Minä vakuutan teille, ett'en tiedä missä hän on? — Minun mielestäni liikkui joku tuossa säkissä. Siellä on varmaankin jotain merkillistä. — Ei! Ei mitään. — Tekisi mieleni pistää miekka säkin läpi. — Voi, hyvä herra, älkää toki tehkö sitä. — Näyttäkää sitten, mitä siellä on. Ei kiirettä. — Mitä, eikö kiirettä! — Te ette saa nähdä, mitä minulla siellä on. — Minäpä tahdon nähdä. — Sitä ette saa. — Ah, mitä loruja! — Siellä on ryysyläjä. — Näyttäkää tänne, sanon minä. — Sitä en tee. — Etkö tee? — En. — Sitten annan sinun hiukan maistaa keppiä. — Vähät minä teidän kepistänne. — Vai niin, teetkö minusta pilkkaa. (Lyöden säkkiä ja huutaen ikäänkuin hän itse saisi selkäänsä.) Ai, ai, ai, ai! — Näkemään asti, siinä sait pienen

läksytyksen, jotta oppisit siivommin puhumaan. — Ai, hiisi vieköön koko roiston! Ai!

Géronte (pistäen päänsä säkistä). Voi, minä olen aivan murskana.

Scapin. Voi minä olen kuollut.

Géronte. Miksi hemmetissä ne sillä tavoin kolhivat minun selkääni.

Scapin (painaa hänen päänsä säkkiin). Pian piiloon! Tuolla tulee puoli tusinaa sotilaita yht'aikaa. (Matkien useamman ihmisen ääntä.) Menkäämme, etsikäämme Gérontea; etsikäämme kaikkialta, älkäämme laiskotelko. Juoskaamme läpi koko kaupungin. Ei mitään saa jättää tarkastamatta. Tutkikaamme joka taholta. Minne menemme. Menkäämme tuonne. Ei, tuonne. Vasemmalle. Oikealle. Ei. Jos sentään. — (Gérontelle tavallisella äänellä.) Menkää nyt hyvin piiloon. — Katsokaahan, toverit, tuossa on hänen palvelijansa. No, lurjus, nyt saat sanoa meille, missä herrasi on. — Voi, hyvät herrat, älkää rääkätkö minua. — Sano heti missä hän on. — Puhu. Pian. Älä pidätä meitä. Sano heti. Paikalla. — Voi hyvät herrat rauhoittukaa! (Géronte pistää päänsä hiljaa säkistä ja huomaa Scapinin vehkeilyt.) Jollet heti sano meille, missä herrasi on, niin saat oikein satamalla kepistä selkääsi. — Ennemmin kärsin mitä tahansa kuin petän isäntäni. — Me tapamme sinut. — Tehkää vaan mitä tahdotte. — Selkäsi näyttää syhyvän? — Minä en petä isäntääni. — No kun välttämättömästi tahdot keppiä maistaa, niin kas tässä saat. — Oh! — — —

(Kun hän aikoo lyödä nousee Géronte säkistä ja Scapin pakenee.)

Géronte. Ah, sinä riivattu! Ah, sinä roisto! Ah, sinä konna! Uskallatkin siten piestä minua!

KOLMAS KOHTAUS.

Zerbinette. Géronte.

Zerbinette (nauraen, näkemättä Gérontea). Hahaha! Minun täytyy tulla ulos nauramaan.

Géronte (its. näkemättä Zerbinetteä). Kyllä sinä vielä saat sen maksaa, sen vannon.

Zerbinette (näkemättä Gérontea). Hahahaha! Mikä mainio juttu! Mikä narri tuo ukko on!

Géronte. Siinä ei ole mitään hullua, teillä ei ole siinä mitään naurettavaa.

Zerbinette. Mitä? Mitä te tarkoitatte?

Géronte. Minä tahdon vaan sanoa, että teidän ei tarvitse laskea minusta leikkiä.

Zerbinette. Teistä?

Géronte. Niin.

Zerbinette. Mitä? Kuka teistä aikookaan laskea leikkiä?

Géronte. Minkätähden te sitten tulette tänne juuri minun nenäni eteen nauramaan.

Zerbinette. En minä teitä ajatellutkaan. Nauroin vaan itsekseni eräälle jutulle, jonka äsken kuulin, sepä oli hulluinta mitä olen kuullut. Mutta en ole koskaan kuullut niin perin hassua kepposta, kun se, jolla eräs poika kiskoi rahoja isältään.

Géronte. Poikako kiskoi isältään rahoja.

Zerbinette. Niin. Jos kauniisti pyydätte, niin kyllä kerron.

Minulla on muuten luontainen halu kertoa kaikki jutut mitä olen kuullut.

Géronte. Minä pyydän teitä kertomaan tapauksen minulle.

Zerbinette. Sen teen. Jos sen kerronkin teille, niin ei minulla ole siitä mitään vaaraa, sillä sellainen tapaus ei kauankaan voi pysyä salassa. Kohtalon määräyksestä oleskelen henkilöiden seurassa, joita kutsutaan mustalaisiksi ja jotka kulkevat maakunnasta toiseen, ennustelevat ihmisille ja sekaantuvat kaikkeen muuhunkin. Tullessamme tähän kaupunkiin näki eräs nuori mies minut ja rakastui minuun. Siitä asti seurasi hän minua kaikkialla ja uskoi kai alussa kuten kaikki nuoret miehet, että kunhan vaan puhuvat, sanovat sanan meille, niin kaikki on valmista. Mutta hän tapasikin ylpeän tytön, joka sai hänet hiukan muuttamaan mielipiteensä. Hän tunnusti rakkautensa minun hoitajilleni ja he suostuivat luovuttamaan minut määrättyä summaa vastaan. Mutta pahaksi onneksi oli rakastettuni siinä tilassa, jossa monasti näkee useimmat nuoret herrat, hänellä nimittäin ei ollut niin ropoakaan. Hänellä on isä, joka, vaikka onkin rikas, on oikein pääsaituri, suurin heittiö koko maailmassa. Odottakaahan. Enköhän minä muista hänen nimeään? Ah! auttakaa minua hiukan. Ettekö tunne ketään tämän kaupungin asukkaista, joka olisi mitä pahin saituri.

Géronte. En.

Zerbinette. Hänen nimessään on ron — — ron — te. O — — Oronte. Ei. Gé — — — Géronte. Niin, Géronte; juuri niin. Hän se on tuo heittiö, saituri, josta puhuin. Palatakseni kertomukseeni, mustalaiset aikovat tänään lähteä kaupungista, ja rakastajani olisi rahan puutteessa menettänyt minut, jollei eräs nokkela palvelija olisi auttanut meitä. Palvelijan nimen muistan paraiten; hänen nimensä on Scapin; siinäpäs verraton mies, häntä ei voi kylliksi kiitellä.

Géronte (its.). Ah! Sinä veijari!

Zerbinette. Kuulkaahan nyt millä keinoin hän veti narria nenästä. Hahahaha! En voi ajatellakaan sitä purskahtamatta nauruun. Hahaha! Hän meni tuon saiturin luo, hahaha, sanoen, että he näkivät turkkilaisen galeijan, jonne heitä pyydettiin astumaan, että eräs nuori turkkilainen oli kestinnyt heitä, hahaha, että heidän syödessään oli galeija lähtenyt merelle ja turkkilainen oli veneellä lähettänyt hänet yksin maalle käskien sanomaan isäntänsä isälle, että hän vie pojan Algeriin, jollei heti saa 500 tukaatia. Hahaha! Siitäkös saituri parka pelästyi, hänen rakkautensa ja ahneutensa joutuivat kovaan keskinäiseen taisteluun. 500 tukaatia, jotka häneltä vaadittiin, olivat 500 tikarin pistosta. Hahaha! Hän ei helpolla eroa kullastaan, sieluntuskassaan keksii hän senkin seitsemän keinoa pelastaaksensa poikansa. Hahaha! Hän aikoo lähettää esivallan merelle turkkilaisen galeijan kimppuun. Hahaha! Kehoittaa palvelijan tarjoutumaan hänen poikansa sijaiseksi, kunnes rahat saataisiin kokoon. Hahaha! Hankkiakseen nuo 500 tukaatia, päättää hän uhrata neljä tai viisi vanhaa vaatekertaa, jotka eivät ole kolmen kymmenen tukaatin arvoisia yhteensä. Hahaha! Palvelija koettaa hänelle selittää, kuinka järjettömiä nuo tuumansa ovat, ja joka väitteen jälkeen hän huudahtaa tuskallisesti: "Mutta mitä hittoa hän teki galeijassa?" "Ah! Kirottu laiva! Turkkilaiskoira!" Vihdoin kauvan epäiltyään, kauvan huokailtuaan ja voihkittuaan — — — Mutta te ette näemmä ollenkaan naura minun kertomukselleni. Mitä te sanotte siitä?

Géronte. Minä sanon, että tuo nuori mies on veijari, huimapää, jolle isänsä vielä kostaa kaikki hänen kepposensa. Tuo mustalaistyttö on kunnoton letukka, joka uskaltaa sanoa hävyttömyyksiä kelpo miehelle, ja joka kertoo tulleensa viettelemään kunniallisen perheen lapsia. Palvelija on aika lurjus, jonka Géronte vielä ennen huomispäivää toimittaa

hirsipuuhun.

NELJÄS KOHTAUS.

Zerbinette. Silvestre.

Silvestre. Minnekä te katositte? Ettekö tiedä, että puhelitte rakastajanne isän kanssa?

Zerbinette. Sitä itsekin epäilin. Minä käännyin hänen puoleensa ja mitään ajattelematta kerroin koko jutun.

Silvestre. Mitä! Tuon jutunko?

Zerbinette Niin; minä olin aivan ihastunut siihen ja tahdoin kaiken mokomin kertoa sen muille. Mutta vähät siitä? Sitä pahempi hänelle! Ei minun mielestäni tilamme sen takia voi parantua eikä huonontua.

Silvestre. Teilläpä oli tavaton halu lörpötellä. Silloin on kieli vasta höllällä, kun ei voi olla puhumatta omista asioistaan.

Zerbinette. Olisihan hän sen saanut kuulla joltakulta muultakin.

VIIDES KOHTAUS.

Argante. Zerbinette. Silvestre.

Argante (näyttämön takana). Hoi! Silvestre!

Silvestre (Zerbinettelle). Menkää kotia. Isäntäni huutaa minua.

KUUDES KOHTAUS.

Argante. Silvestre.

Argante. Oletteko samassa pelissä senkin veijarit! Olette liittoutuneet, Scapin'in ja poikani kera pettääksenne minua! Ja luulette vielä minun sitä suvaitsevan.

Silvestre. Jos Scapin, hyvä herra, pettää teitä, niin pesen minä käteni ja vakuutan ettei minulla ole sen kanssa mitään tekemistä.

Argante. Saammepahan nähdä, lurjus, saammepahan nähdä, minä en salli vehkeiltävän kanssani.

SEITSEMÄS KOHTAUS.

Géronte. Argante. Silvestre.

Géronte. Ah, herra Argante, minua on taasen onnettomuus kohdannut.

Argante. Minäkin olen kamalassa pulassa.

Géronte. Tuo saakelin Scapin on vehkeilyllään viekotellut minulta 500 tukaatia.

Argante. Sama saakelin Scapin on minultakin vehkeilyllään viekotellut 200 tukaatia.

Géronte. Hän ei ole tyytynyt siihen, että vei minulta noin 500 tukaatia, hän on sitäpaitsi kohdellut minua tavalla, josta häpeän puhua. Mutta kyllä hän sen vielä saa maksaa.

Argante. Minä tahdon maksaa hänelle nuo tekemänsä kepposet.

Géronte. Ja minä aijon rangaista häntä muille esimerkiksi ja varoitukseksi.

Silvestre (its.). Taivaalle kiitos, että minun selkänahkani säilyy.

Géronte. Mutta siinä ei vielä kaikki. Onnettomuus ei koskaan tule yksinään. Tänään vielä iloitsin tyttärestäni, joka lohduttaisi minua, nyt sain kuulla palvelijoiltani, että hän jo aikoja sitten lähti Tarentumista ja luullaan hänen hukkuneen laivoineen.

Argante. Mutta miksi olette pitänyt häntä Tarentumissa?

Géronte. Minulla on ollut siihen syyni. Perheen edut ovat pakoittaneet minua pitämään tätä toista avioliittoani aivan salassa. Mutta mitä näenkään?

KAHDEKSAS KOHTAUS.

Argante. Géronte. Nerine. Silvestre.

Géronte. Ah! sinä, imettäjä!

Nerine (heittäytyen Géronten eteen). Ah! herra Pandolphe! mikä — — —

Géronte. Kutsu minua Géronteksi, äläkä enää käytä tuota nimeä. Niitä syitä ei ole olemassa, jotka pakoittivat minua käyttämään sitä Tarentossa.

Nerine. Voi! mitä huolia ja murheita tuo nimenne muutos on tuottanut meille, me emme voineet mitenkään löytää teitä täältä!

Géronte. Missä on tyttäreni ja hänen äitinsä?

Nerine. Tyttärenne ei ole kaukana täältä. Mutta ennenkuin näette hänet, täytyy minun pyytää anteeksi, kun uskalsin naittaa hänet; me olimme niin suuressa puutteessa emmekä tienneet missä olitte.

Géronte. Minun tyttäreni naimisissa?

Nerine. Niin, hyvä herra.

Géronte. Ja kenen kanssa?

Nerine. Erään nuoren herran kanssa. Hänen nimensä on Octave ja on erään herra Arganten poika.

Géronte. Taivas!

Argante. Mikä sattuma!

Géronte. Vie meidät pian, pian sinne, hänen luokseen.

Nerine. Teidän ei tarvitse muuta kuin poiketa tähän taloon.

Géronte. Mene edeltäkäsin. Seuratkaa minua, herra Argante.

Silvestre (yksin). Siinäpäs on aivan odottamaton tapaus.

YHDEKSÄS KOHTAUS.

Scapin. Silvestre.

Scapin. No, Silvestre, mitä meikäläiset puuhailevat?

Silvestre. Minä voin ilmoittaa sinulle pari uutista. Ensiksi: Octaven asiat ovat selvillä. Hyacinthe on huomattu olevan herra Géronten tytär ja sattumus on tehnyt saman, mitä isät viisaudessaan olivat aikoneet. Toiseksi: molemmat ukot ovat kamalasti uhanneet kostavansa sinulle, erittäinkin herra Géronte.

Scapin. Vähät siitä. Ei uhkauksista ole minulle koskaan ollut vaaraa, ne ovat vaan pilviä, jotka kulkevat kaukaisittain päämme ylitse.

Silvestre. Ole varuillasi! Pojat voivat vielä sopia isäinsä kanssa

ja silloin olet suossa.

Scapin. Anna minun vaan toimia, kyllä minä keksin keinot, joilla lepytän heidän vihansa, ja — —

Silvestre. Poistu. He tulevat tuolta.

KYMMENES KOHTAUS.

Géronte. Argante. Hyacinthe. Zerbinette. Silvestre.

Géronte. Tule, tyttäreni, kanssani. Iloni olisi ollut täydellinen, jos olisin saanut nähdä äitisi seurassasi.

Argante. Tuossahan tulee Octave juuri parhaaseen aikaan.

YHDESTOISTA KOHTAUS.

Edelliset. Nerine. Octave.

Argante. Tulkaa, poikani, tulkaa iloitsemaan meidän kanssamme, kun niin onnellinen sattuma on teidän naimistanne — — —

Octave. Ei, isä, kaikki teidän naimishommanne ovat turhia. Minun täytyy antaa naamion pudota, sillä teille on jo puhuttu avioliitostani — —

Argante. Niin, mutta sinä et tiedä —

Octave. Minä tiedän kaikki mitä minun tulee tietää.

Argante. Minä tahdon ilmoittaa sinulle, että herra Géronten tytär —

Octave. Herra Géronten tytär ei koskaan tule vaimokseni.

Géronte. Se on hän — — —

Octave (Gérontelle). Ei, hyvä, herra. Pyydän teiltä anteeksi, mutta minä olen jo päättänyt.

Silvestre (Octavelle). Kuulkaahan — — —

Octave. En. Ole vaiti, minä en tahdo mitään kuulla.

Argante (Octavelle). Sinun vaimosi — — —

Octave. Ei, sanon minä, isä. Ennen kuolen kuin hylkään suloisen Hyacinthen. (Mennen näyttämön poikki Hyacinthen viereen.) Niin, tehkää mitä tahdotte, tässä on se, jolle olen vannonut uskollisuutta. Minä rakastan häntä koko elinikäni enkä tahdo ketään toista vaimokseni.

Argante. No niin, hänethän sinä juuri saat. Aina sinä, senkin huimapää, vedät vastakynttä.

Hyacinthe (osoittaen Gérontea). Niin, Octave, tuossa on isäni, jonka olen löytänyt. Nyt meillä ei ole enää mitään hätää.

Géronte. Tulkaahan meille, siellä voimme paremmin puhella.

Hyacinthe (osoittaen Zerbinetteä). Voi, isä, olkaa niin hyvä, älkääkä eroittako minua ja tätä suloista tyttöä. Hänellä on niin paljon hyviä puolia, että te kunnioitatte häntä, kun tulette lähemmin tuntemaan hänet.

Géronte. Vaaditko, että minä pitäisin luonani tyttöä, jota veljesi rakastaa ja joka on vasten naamaa sanonut minulle senkin seitsemän hävyttömyyttä.

Zerbinette. Hyvä herra, minä pyydän teiltä anteeksi. En olisi ollenkaan puhunut siten, jos olisin tiennyt kuka te olitte, sitäpaitsi tunsin teidät vaan kulkupuheiden mukaan.

Géronte. Mitä! Minkä kulkupuheiden mukaan.

Hyacinthe. Isä, eihän veljeni rakkaudessa häneen ole mitään rikollista, ja minä vastaan hänen kunniastaan.

Géronte. Tämäpä kaunista. Tahdotaanko vielä, että minä naittaisin poikani hänen kanssa, tuntemattoman tytön, maankulkijamen kanssa?

KOLMASTOISTA KOHTAUS.

Edelliset. Léandre.

Léandre. Elkää, isä, enää surko sitä, että minä rakastan outoa, jonka syntymästä ja varallisuudesta ei kukaan tiedä niin mitään. Ne joilta ostin hänet vapaaksi, ilmoittivat, että hän on tästä kaupungista kotoisin kunniallista sukua. He itse ryöstivät hänet neljän vuotiaana. Tässä on rannerengas, jonka he antoivat minulle, sen avulla voimme löytää vanhemmat.

Argante. Kun näen tuon rannerenkaan, niin tiedän, että hän on tyttäreni jonka kadotin nelivuotiaana.

Géronte. Teidän tyttärenne?

Argante. Niin. Ja kaikki hänen kasvojensa piirteet voivat sen vakuuttaa minulle. Rakas tyttäreni!

Hyacinthe. Taivas! Mikä kummallinen sattuma!

NELJÄSTOISTA KOHTAUS.

Edelliset. Carle.

Carle. Voi, hyvät herrat, mikä kummallinen tapaus!

Géronte. No?

Carle. Scapin raukka — — —

Géronte. On konna, jonka laitan hirteen.

Carle. Voi, teidän ei enää tarvitse sitä tehdä. Kulkiessaan erään rakennuksen ohi, putosi hänen päähänsä jonkun työmiehen vasara, se mursi pääkallon ja pirstoi aivot. Hän on kuoleman kielissä ja on pyytänyt päästä luoksenne voidakseen puhua kanssanne ennen kuolemaansa.

Argante. Missä hän on?

Carle. Tuossa.

VIIDESTOISTA KOHTAUS.

Edelliset. Scapin.

Scapin (pää sidottu ikäänkuin se olisi murskana, kaksi miestä kantaa häntä). Voi, voi, hyvät herrat, te näette — — voi, te näette missä surkeassa tilassa minä olen! — — Voi, minä en ole voinut kuolla, ennenkuin saan pyytää anteeksi kaikilta niiltä, joita olen loukannut. Voi, niin, hyvät herrat, ennenkuin viime kerran hengähdän, pyydän koko sydämmestäni teitä antamaan minulle anteeksi kaikki, mitä mahdollisesti olen rikkonut, erittäinkin mitä herra Arganteen ja Géronteen tulee. Voi!

Argante. Minä puolestani annan sinulle anteeksi. Mene ja kuole rauhassa.

Scapin (Gérontelle). Teitä minä enimmin olen loukannut tuolla selkäsaunalla — — —

Géronte. Elä siitä enää puhu; minäkin annan sinulle anteeksi.

Scapin. Minä olin hyvin ajattelematon, kun uskalsin selkäsaunan — —

Géronte. Anna koko asian olla.

Scapin. Kuollessani minua kovasti surettaa se selkäsauna, jonka — —

Géronte. Vaikene Herran nimessä!

Scapin. Tuo onneton selkäsauna, jonka — —

Géronte. Pidä suusi kiinni, sanon minä, unohda kaikki.

Scapin. Voi! Tätä hyvyyttä! Mutta annatteko te koko sydämmestänne anteeksi sen selkäsaunan, jonka — — —?

Géronte. No, annan. Elkäämme siitä enää puhuko. Minä annan sinulle kaikki anteeksi, olkoon se sitten mitä tahansa!

Scapin. Voi, hyvä herra, sananne oikein keventävät mieltäni.

Géronte. Niin, mutta minä annan sinulle anteeksi vaan sillä ehdolla, että sinä kuolet.

Scapin. Mitä, herra Géronte?

Géronte. Minä peruutan sanani jos paranet.

Scapin. Voi, voi! Minua alkaa taas pyörryttää.

Argante. Herra Géronte, meidän ilomme tähden, antakaa hänelle anteeksi ilman ehtoja.

Géronte. No, olkoon.

Argante. Menkäämme yhdessä ruoalle paremmin nauttiaksemme onneamme.

Scapin. Ja minä, minut, kantakaa minut pöydänpäähän, siellä tahdon minä odottaa kuolemaa.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK SCAPININ VEHKEILYT: KOLMINÄYTÖKSINEN KOMEDIA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E

below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project

Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

> This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4,

"Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a

secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations ($1 to $5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork

and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate.

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.